

Sahibi:

KTMMOB
MİMARLAR ODASI

Genel Yayın Yönetmeni:

Tarkan DAVULCU

Genel Koordinatör:

Ekrem BODAMYALIZADE

Yayın Ekibi:

Azmi Öge, Cem KARA, Fatma İLKİN,
Burak TÜRSOY, Fatma TERLİK, Pınar ULUÇAY,
Aysel ALİHAN, Banu T.ÇAVUŞOĞLU,
Didem ÇELİK, Afet ÇELİKER

Sponsorlar:

Omaç Cin LTD
Casablanca Design
Mesut Perde

Kapak Tasarımı:

ODTÜ Öğretim Elemanları Lojmanları
Burak TÜRSOY

Grafik Tasarım Danışmanı:

Senih ÇAVUŞOĞLU

Layout:

Gamze ANIL

Baskı:

DAÜ - Matbaası

ISSN 1306-3138

İnternet Adresimiz:

www.mimarlarodasi.org

E-mail: info@mimarlarodasi.org

Yazışma adresi: P.K. 271 LEFKOŞA

1.Şehit İbrahim Ali Sokak

ÇAĞLAYAN Lefkoşa KIBRIS

Tel: (0392) 227 1677 - 227 4925

Bu yayında yayınlanan yazılardaki fikirler tümüyle yazarlarına aittir.

Yayınımızdan, kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. Herhangi bir yazışma

"MİMARCA Yayın Kuruluna" açık isim, soyadı, meslek ve adres verilerek yapılabilir.

MİMARCA 72' YE BAŞLARKEN,

Biliyorsunuz " mimarca 71 " Temmuz 2005'de yayına girmişti. 72'nin hazırlığı yaz sıcaklarına vurdu, bunun için gecikmeli elinizde oluyor. Önemli olan yanan meşaleyi söndürmemek değil mi? İçeriğe destek veren yayın kurulu, yine sizlere dolu dolu mimarlıkla, yaşam sunuyor. Başlıkların hepsi önemli ama sayımızın, proje konusuna değinmek istiyorum. Kıbrıslı mimarlar tarafından projelendirilen ODTÜ KIBRIS kampüsü öğretim elemanları lojmanları, tasarım açısından, modernizmin yerel örneklerine bir yenisini ekledi. Sınırlı bir mimari yarışma ile elde edilen bu projeler ve yapılar, yarışma yöntemi ile mimarların "ÖZGÜR VE ÖZGÜN" düşünce ile neler yapabileceğine bir başka örnektir. Yine bu sayımızda meslektaşlarımızın, araştırmaları ve çalışmaları belge ve alt yapı niteliğinde olup, üyelerimize ve okurlarımıza sunulmaktadır. Görüşleri ve yazıları ile katkı koyan meslektaşlarıma teşekkür ederken yine hatırlatmak isterim ki, çok seslilik için diğer meslektaşlarımızın Mimarca'ya katılmalarını ÖZLEMLE bekliyorum.

Saygılarımla

Ekrem Z. Bodamyalizade

İÇİNDEKİLER

Merhaba.....	2
Nerede?.....	3
Odadan Haberler.....	4-6
Karikatür.....	7
UIA İstanbul 2005.....	8-11
ODTÜ Kıbrıs Kampüsü Lojmanlar Projesi.....	12-26
Abdullah Onar'la söyleşi.....	27-33
Kent Bilimdeki Gelişmeler Işığında Kentlerimiz ve Mimarlık.....	34-38
K.K.T.C'deki Kadın Mimarlar	39-42
Modernizmin Yerel Açılımlar, Sömek Evi-Lefke.....	43-46
Kenti Paylaşmak.....	47-49
Mimarlar İçin Kentsel Tasarım.....	50-52
1ft2 Geçmişten Geleceğe 1 Ayakkare.....	53
Biz Onu Sever(is)dik!.....	54-55
O Fotoğraf karesi.....	56-57
Özden ve Gözden Kaçıp Kaybolma.....	58-61
Ahmet Vural Behaeddin Örneğinde Analiz.....	62-65
İç mimarca(1).....	66-67
Tunus.....	68-69
UMAR.....	70
Bir Konuk, Senih Çavuşoğlu-Grafik Tasarımcı.....	71-76
Davranış Kodları.....	77
Yokoluşa Terk.....	78
Yeni Üyelerimiz.....	79
Yapı Birim Maliyetleri	80

Hepimiz, toplumsal, tarihsel, kültürel ilişkiler içinde yaşıyıp, böylesi bir ortamda bilgi üretip, geliştirmekteyiz. Bizler, insanların doğa ile ilişkisine aracılık eden, dünyayı değiştiren, yeniden kuran, insan hayatı ile birebir ilişkisi olan bir mesleğin mensuplarıyız. Bu bağlamda örgütlü mücadeleye inanan, örgütüne sahip çıkan, gelişmesine katkı koyan bireyleriz.

1960 yılında 'Kıbrıs Türk Mühendis ve Mimarlar Birliği' olarak kurulan birliğimiz ve Odamız gelişerek bugünkü konumuna gelmiştir.

Kuruluş günlerinin derneği olan Birliğin ve Odamız bugün yerel olma aşamasını aşarak uluslararası niteliği olan kamuoyunda da saygınlığı olan bir meslek kuruluşu halini almıştır.

Şimdi önümüzde duran görevler vardır. Yasamızın değişmiş olması, bizlere mesleği ilgilendiren konularda, Oda Yönetim Kurulu ile birlikte çalışarak, çağdaş düzenlemeler yapmak ve hedeflenen AB ve dünyada yerimizi almak öncelikli görevimiz olmalıdır.

Bu çalışmalar yapılırken; 2004 ve 2005 yılı itibarı ile ülkemizde büyük bir artış gösteren sektör içerisinde görevimizi yaparken de mesleğimizi bilimsel kurallar ve etik davranış çerçevesinde icra etmeliyiz.

Bilim ve Teknolojik gelişmeler çerçevesi içerisinde mesleğimizi yapmamak, öncelikle kendi mesleğimize ve içinde yaşadığımız topluma ihanettir.

KTMMOB Mimarlar Odası üyesi mimarların, içinde yaşadığı toplum ile bütünleşmiş olarak birlikte düşünün, birlikte üreten yapısı ile en genelde de barış mücadelesi verdiği bilinmektedir. Dolayısıyla görevimiz mesleki ve ülkesel sorunlara çözümler üretmek olmalıdır ve bizlerin bunu başaracak bilgi, beceri ve yeteneğe sahip olduğumuzu herkes bilmelidir.

Saygılarımla,

* KTMMOB başkanı

neresinde?

Tarkan DAVULCU*

Temmuz ayı başlarında İstanbul'da yapılan 22. UIA toplantısına yapılmayanı yapmanın verdiği motivasyonla hazırlanırken aramızda yapılan tartışmalarda neyle karşılaşacağımız konusunda hepimizin ortak bir kanısı vardı. Bilinmezlik... Daha önce böyle bir toplantıya katılmamış olmak, deneyimden yoksunluk gibi hususlar az da olsa tedirginlik yaratıyordu.

Tüm hazırlıklar bitirilip de İstanbul'a vardığımızda gördüklerimizden etkilenmiştik. Organizasyonun mükemmel denecek düzeyde olması, mekanlar, fuar alanının nasıl bir gecede hazırlandığını izlemek gibi insanı etkileyen şeyler de eklenince olağanüstü bir olayın içinde olduğumuzu anlamamız gecikmedi. Bu arada standımızın fuar salonunun belki de en güzel noktasında olması ayrıca bir başka güzel olaydı. Önceden yapılan programlı ve sıkı çalışmalar sonucunda gerek standımızın ve gerekse de dökümantasyonlarımızın hazır olması gibi bir avantajla ilk günden kendimizi elimizde belgelerle standları gezerken bulduk. Tabii bu arada Peter Eisenman ve Zaha Hadid gibi üst düzey ürünler veren mimarları da izlemekten mahrum kalmıştık. Fakat bunun önemi yoktu çünkü biz mimarlık örgütleri ile biraraya gelmek ve iletişim olanaklarını yaratmak için İstanbul'daydık... Bu hızla önce UMAR(Akdeniz Mimarlar Birliği) toplantısına katılmış kendimizi ifade etmiş ve seviyeli bir örgütün varlığını perçinlemiştik.

Devamında ACE(Avrupa Mimarlar Birliği) yetkilileriyle yaptığımız toplanantılarda belgelerimizle (ki bunlar yıllar önce ACE ve UIA standartlarına olan inançla yapılmıştı) kendimizi anlatmış mevcut mevzuatımızla aslında bizim yıllardır denetim yaptığımızı, odamıza kayıtlı olmayan hiçbir mimarın proje yapamayacağını gururla anlatmıştık ve çokta olumlu tepkiler almıştık. Hatta yeni yasamızla üyelik tanımlarını yapmış diğer gelişmiş ülkelerde olduğu gibi belirli bir süreçten sonra 'uygulamacı üye' tanımını getirme olanağını da bulmuştuk. Tüm bunlar gurur vericiydi...

Bu arada günler ilerlemiş ve bizlerde Charles Correa, Maksimiliano Fuskas gibi mimarları dinleme fırsatı yakalamaya başlamış, iletişim kurmanın telaşını (birazcıkta başarmış olmanın verdiği rahatlıkla) üzerimizden atmış ve örgütlerin kendi mimarlık ürünlerini

tanıttıkları standları bu kez farklı bir gözle incelemeye başlamıştık. Evet kendimizle gurur duymuştuk ancak tüm bu mevzuat ve denetim mimarlık ürünlerine yansıyor muydu? Bizlerin bu çabası mimari ürünümüze olumlu yönde etki ediyormuydu? Ülkemiz mimarlığı dünya mimarlığının neresindeydi?

Görülen oydu ki paralellik maalesef yoktu. Ülkemiz mimarlığının alması gereken çok yol vardı...

Artık sona gelmiştik ve sıra altın madalyayla onurlandırılan Tadao Ando'ya gelmişti. Usta, (Charles Correa hariç) diğer mimarların aksine kendi reklamını yapma tavrı takınmamıştı. Bizlere toplumların/halkların/ülkelerin yıldız mimarlara ihtiyacı olmadığını toplumsal bilince sahip, mimarlık mesleğinin bilincine sahip, çevre sorunlarına duyarlı mimarların mimarlık mesleğine yapacakları katkının ne denli önemli olduğunu anlattı ve biz de dinledik. Temel mimarlık eğitimi almamış birisi anlatıyordu ve biz de dinliyorduk. Konuşma bittiğinde biz de coşkuyla alkışladık diğer binlerce meslektaş gibi... Ve aklımıza yine aynı soru takılmıştı...

Ülkemiz mimarlığı bu fotoğrafın neresindeydi?

Ülkemiz mimarları neresindeydi?

Biz dünyanın neresindeyiz?

Hepinize iyi çalışmalar ve gurur duyacağınız ürünler diliyorum!

* Mimar/Mimarlar Odası başkanı

Dünya Mimarlar Günü, 1 Temmuz Cuma gecesi K.T.M.M.O.B. lokalinde düzenlenen kokteyl ile kutlandı.

3-7 Temmuz da gerçekleştirilen Dünya Mimarlar Kongresine Haziran ayı içerisinde yapılan yoğun temaslar sonrası etkinlikler çerçevesinde açılan fuar alanında stand alınarak, (bu stand odamıza Türkiye Mimarlar Odası tarafından tahsis edilmiştir, kendile-

rine bu vesile ile teşekkür ederiz) odamız etkin bir biçimde temsil edildi.

Bu etkinlik çerçevesinde gerçekleşen UMAR (Akdeniz Mimarlar Birliği) toplantısına gözlemci üye statüsünde

katılındı. Toplantı süresince başkan ve üye ülke temsilcileri ile yapılan temaslar neticesinde 17 Temmuzda Tunus ta gerçekleştirilen üye ülke mimarlık öğrencilerinden oluşturulan çalışma gurubuna kısıtlı süre içerisinde bir öğrenci gönderilerek odamız Tunus'ta temsil edilmiştir.

3-7 Temmuz döneminde farklı ülke temsilcileri ile görüşmeler odamız standında gerçekleştirilmiştir. Avrupa Mimarlar birliği başkan yardımcısı ile de temas kurulmuştur.

UIA İstanbul 2005 Kongresi'nin ardından 7-10 Temmuzda gerçekleştirilen Genel Kurula ise Türkiye Mimarlar Odası yardımları ile gözlemci statüsünde katılmıştır. Yapılan çalışmalar B.R.T.K. tv de bir sabah programında da anlatılmıştır.

Temmuz ayı içerisinde gerçekleştirilen geleneksel K.T.M.M.O.B. pikniğine odamız yönetim kurulu aileleri ile birlikte katıldılar.

Odamız çağdaş ve fonksiyonel web sayfası için açılan ihale sonuçlandırılıp mukavele imzalanmış ve çalışmalar başlatılmıştır. Kısa süre sonra yeni web sayfamız geniş kapsamı ile üye hizmetine sunulacaktır.

Artan yoğun iş temposu ve üyelerimize daha profesyonel ve daha hızlı hizmet sunmak, düzenli arşiv ve diğer oda işlemlerinin devamlılığını sağlamak amacı ile odamıza sekreter alınması için açılan münhal tamamlanmış ve Mimarlar Odasına ait idari sekreter 20 Kasım itibari ile görevine başlamıştır. Üyelerimizin oda ile olan ilişkilerini

idari sekereter aracılığı yapmaları ve takip etmeleri ise bir yazı ile kendilerine duyurulmuştur.

Üyelerimizin en çok sıkıntı çektiği ortak vize bürosunda daha sağlıklı ve süratli hizmet vermek için, vize bürosuna teknik eleman almak için münhal açılmıştır. İçinde bulunduğumuz şu günlerde ise münhal sonuçlandırılmıştır. Ayrıca bakılan dosyaların eşit şekilde değerlendirilmesi için inşaat mühendisleri ile birlikte yürütülen kontrol listesi ve örnek proje çalışmaları ise son şeklini almış ve önümüzdeki günlerde deneme uygulanmasına başlanacaktır.

Mimarlar Odası olarak daha sağlıklı inşaat yapımını sağlamak ve denetlemek ve ayrıca üyelerimize de yeni imkanlar sağlamak için inşaat mühendisleri yönetim kurulu ve birlik yönetim kurulu ile çalışmalar başlatarak bina denetim tüzüğü ve devlet hizmet alım tüzük çalışmaları başlatılmıştır.

Odamıza yeni logo seçilmesi için tüm meslek gruplarına açık ulusal yarışma açılması kararı alınmıştır. Yarışma Kasım sonu sonuçlandırılacaktır.

Güney Kıbrıs ta bu güne kadar temas kurma şansına sahip olmadığımız "C.A.A." Kıbrıs Mimarlar Birliği başkanı ile İstanbul'da görüşülmüş ve 17 Eylül de genel kurullarında davetli olarak katılan başkan Tarkan Davulcu kısa bir konuşma yapmıştır.

3 Ekim Dünya Mimarlık Günü etkinlikleri çerçevesinde odamızda kokteyl ve seminer düzenlenmiştir.

Lefkoşa İmar Planı Değişiklik Önerisi, Şehircilik Dairesi personelleri ve üyelerimiz ile tartışılmıştır. Lefkoşa İmar Planı ve Şehircilik Dairesi uygulamalarından dolayı oluşan mimari uygulama ve üye sıkıntıları dile getirilmiştir.

Yeni eğitim dönemi ile birlikte, gerek mimarlık öğrencileri gerekse meslektaşlarımıza yönelik meslek içi eğitim ve üyeler arası kaynaşmayı hedefleyen seminerler dizisine başlanmıştır. İlki Sn. Prof. Dr Erdal Aksugür tarafından yapılan seminerler dizisinin, Ocak ayı sonuna kadar iki haftalık periodlarla devam etmesi planlanmaktadır.

Gerek yönetim kuruluna verimli, çağdaş ve düzenli çalışma ortamı gerekse gelen üye ve misafirlerimize karşı daha prestijli bir ortam sağlamak amacı ile odamız iç tasarımı da değiştirilmiştir. Eski eşyalarımız ise ortak vize personeli ihtiyacına sunulmuş olup, fazla olan eşyalar ise Yapı Endüstri Meslek Lise'sinden gelen talep üzerine okula bağışlanmıştır.

Yönetim kurulu başkanlığını yürüttüğümüz ve bina kullanım hakkı odamıza verilen Kıbrıs Mimarisini Koruma Vakfı'na ait binanın restorasyon çalışmalarının önümüzdeki ay bitirilmesi hedeflenmektedir. Yönetim kurulumuz yeni yıl itibarı ile binamızı üyemiz kullanımına sunmayı hedeflemektedir.

17-20 Kasım Antalya Yapı Fuarı'na Antalya Mimarlar Odası davetlisi olarak katılma çalışması başlatılmıştır. Düzenlenecek etkinlikte yapılacak sunum içinde üniversitelerimiz ile temasa geçildi. Katılımcı öğretim üyesi belirlendi ve sunumu yapılacak poster hazırlandı.

UNOPS sponsorluğunda başlatılıp oluşturulan ekip tarafından yürütülen "İki Köyün Hikayesi" adlı kitap son çalışmaları da tamamlanıp bastırılıp sonuçlandırılmıştır.

45. dönem yönetim kurulu olarak, görüldüğü gibi yoğun geçen bu dönem içerisinde her konuda katkı koyacak meslektaşlarımızla çalışmaya hazır olduğunı yineleyerek tüm üyelerimizi olumlu katkı koymaya çağırıyoruz. Duyarlı üyelerimize şimdiden teşekkür ederiz...

karikatür

Serhan GAZİOĞLU*

- ADAMIN BİRİ GEÇİT HAKKIYLA SATTIĞI TARLANIN YENİ SAHİBİNE, OTEL YAP - BİLECEĞİNE DAİR GARANTİ VERMİŞ, BE "ÖNERDAYI!"
- NASIL OLUR, ADAM YASALARIN ÜSTÜNDEDİR?
- ADAM HAKİMMİŞ !..
- AĞNAŞILDI "ANAMI BELLEYEN KADI, KİME AĞNADAYIM DEDİMİ " DURUMU. GİBRİSLİ 'NİN SON GALESİ' DA YIKILDI DEMEK...

*Mimar/Karikatürist

UIA 2005 İSTANBUL DÜNYA MİMARLIK KONGRESİ'NDEN İZLENİMLER

mimarca

Bahar ULUÇAY*-Pınar ULUÇAY**

Mimarlık, şehircilik ve çevre ile ilgili konularda Birleşmiş Milletler'in Habitat Konferansı'ndan sonra dünyanın en büyük organizasyonu olan Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA) Kongreleri'nin 22. 3-7 Temmuz 2005 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleştirildi. 1999 yılında Pekin Kongresi'nde yapılan seçim doğrultusunda, İstanbul, Doğu ile Batı'yı birleştiren merkezi bir kent olması nedeniyle 22. UIA kongresine ev sahipliği yapmaya değer bulunmuştu.

UIA 2005 İstanbul programının ana bölümlerini Kongre'ye paralel olarak Genel Kurul, UIA Konseyi toplantıları, UIA Ödülleri Töreni, Öğrenci Yarışması ve çeşitli sergiler oluşturdu. Ana sponsorluğunu Kale şirketler grubunun yaptığı ve kırka yakın farklı kuruluşun da desteklediği bu etkinlik, nitelik ve nicelik açısından zengin bildirilerin sunulduğu, yüz elliden fazla serginin izleyicileriyle buluştuğu, pek çok mimarlık atelyelerinin düzenlendiği, canlı müzik, dans gösterileri ile çeşitlendirilmiş, dünyaca ünlü mimarların da katıldığı uluslararası bir mimarlık şöleniydi. Resmi rakamlara göre 128 ülkeden mimarlık, planlama, tasarım ve mühendislik gibi farklı disiplinlerden 6000'e yakın kişinin katıldığı kongrede dünya mimarları, Uluslararası Mimarlar Birliği'nin İstanbul Kongresi için belirlediği "Kentler: MimarlıkLAR'ın Pazaryeri" teması bağlamında kent planlaması, yapı tasarımı, iç mekan düzenlemesi, meslekte uygulamanın denetlenmesine kadar pek çok konuyu tartıştı.

Kongre boyunca Archinet kanalı aracılığı ile dünyaya iletilen etkinlik, o günlerde çıkan tüm gazete ve dergilerde yer aldı. TV kanalları özel programları ile, gazeteler özel ekleri ile mimarlığı gündemlerine taşıdılar. Öyle ki Türkiye'de düzenli olarak yayınlanan mizah dergileri bile kongre sıralarında İstanbul'daki çarpık yapılaşmayı eleştirerek kongrenin amacını sorguladılar (Resim01). Kongrede en yoğun ilginin, kentlerde varolan sorunların ötesinde ünlü mimarların üzerine odaklandığı düşünülürse aslında bu yerinde bir sorgulama. Kongre'nin İstanbul için getirisi ne oldu?

Kongre hiç şüphesiz ekonomik sebeplerden dolayı özellikle öğrenci katılımında beklenen düzeye ulaşamadı. Çok önceden reklamı yapılmaya başlandığı gibi 'Ayşe teyzeyi ya da köşe bakkalını' aktif bir şekilde tartışma platformuna çekemedi; halk düzeyinde katılım gerçekleşemedi.

Resim 01. Leman dergisi ön kapağı

Kuzey Kıbrıs Türk Mimarlar Odası Birliği'nin de katılmış olduğu Uluslararası Yapı ve Mimarlık Fuarı, benzer sebeplerle sönük geçti. Paralel devam etmek zorunda olan konferans bildirileri de bundan payını aldı; tartışma platformu bazı durumlarda yeterli katılım olmadığından yaratılamadı. Mimarlığın yanında, hatta ötesinde İstanbul'un taçlandırıldığı UIA 2005, kongre başkanı Süha Özkan'ın da belirtmiş olduğu gibi Türkiye'nin 25 yıllık bir özlemiydi. Çeyrek yüzyıldır Türk mimarlarının sabırla beklediği bu uluslararası buluşmada hedef, İstanbul'un sorunlarına cevap aramanın ötesinde dünyaya Türkiye'yi, onun kültürünü ve mirasını tanıtmaktı. Bu da her etkinlikte olası olumsuzluklara rağmen başarı ile kotarıldı.

Kongre ve buna bağlı paralel etkinlikler ana merkez olarak "Kongre Vadisi" adıyla anılan Harbiye Askeri Müzesi, Lütfi Kırdar Kongre Merkezi, Cemal Reşit Rey Konser Salonu,

Harbiye Açık Hava Tiyatrosu, Muhsin Ertuğrul Tiyatrosu, Hilton Convention Center ve İTÜ Taşkışla mekanlarında gerçekleştirildi. Kongre Vadisi, yerleşke planı ile "Kentler: MimarlıkLAR'ın Pazaryeri" temasının bir yansımasıydı. Kapalı ve açık mekanlardan oluşan vadi gerçek bir pazaryeri niteliğindeydi (Resim 02). Hiç şüphesiz kent içindeki merkezi konumu ve barındırdığı yapılar sebebiyle UIA 2005 İstanbul Kongresi için yerinde bir seçimdi.

Çeşitli sergilerin yer aldığı açık mekanlar, kongre boyunca devam eden kültürel etkinliklerin de etkisiyle günün 24 saatinde canlılığını korudu. (Resim 03,04)

Konferans kayıtlarının da yapıldığı İTÜ Taşkışla binası pek çok sergiye ev sahipliği yaptı. Bunlardan bir tanesi 'Mimarlık Öğrencileri Derneği'nin (MİMED) düzenlediği 2005 öğrenci ödülleri sergisi idi. (Resim 05)

Resim 02. Kongre vadisi açık mekan düzenlemeleri

Resim 03- Gümüş caddesi

Resim 04- Taşkışla arka bahçesinden bir görünüm

Resim 05. mimed 2005 öğrenci ödülleri sergisi

İki Alman Mimarlığı (1949-1989) adı altında düzenlenen sergi ise Dış Kültürel İlişkiler Enstitüsü'nün (İFA), Doğu ve Batı Almanya'nın birleşmesinin onördüncü yılında ilk kez Almanya Federal Cumhuriyeti ve Alman Demokratik Cumhuriyeti'nin Mimarlık eserlerini yeniden birleşmiş bir Almanya kimliği altında derleme çabasının ürünüydü (Resim 06,07). Taşkışla binası mekansal zenginliğiyle yukarıda bahsi geçen iki sergi yanında pek çok yerli ve yabancı kurum ve kuruluşların düzenlediği sergilere de ev sahipliği yaptı.

Resim 06 - İki Alman Mimarlığı sergisinden

Resim 07. St. Anna Düren Katolik Kilisesi - İç Mekan, Batı Almanya 1951-56 (İki Alman Mimarlığı sergisinden)

Topkapı Sarayı avlusundaki Darphane-i Amire binasında düzenlenen 'Avrupa'dan İstanbul'a Yeni Sanat (1890-1930) sergisi, kongre vadisinin dışında gerçekleşmesine rağmen geniş izleyici kitlesine ulaştı. Sergi, ondokuzuncu yüzyılda Avrupa'da doğan 'Yeni Sanat' etkisinde tasarlanmış, farklı ülkelerden derlenmiş pek çok objeyi içeriyordu (Resim 08-09).

Resim 08 - Sergiden bir görünüm

Resim 09 - Darphane-i Amire Binası - Sergi girişi

Eczacıbaşı sponsorluğunda İstanbul Modern Sanat Müzesi'nin açık mekanında gerçekleşen 'Burhan Öcal Konseri' ise UİA 2005 İstanbul Kongresi'nin kapanış etkinliği olmasa da buluşma'nın bir özeti gibiydi (Resim 10-11). Tarihi yarımada'yı gören modern bir mekanda, müziğiyle Doğu ve Batı arasında köprü kurmayı amaçlamış Öcal'ı dinlerken, İstanbul, böylesi önemli bir buluşmaya ev sahipliği yapmak için seçilebilecek en iyi mekan olduğu mesajını veriyordu.

Resim 10 - İstanbul Modern

Resim 11 - Konser anı

*Bahar Uluçay- Doğu Akdeniz Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Araştırma Görevlisi.

**Pınar Uluçay- Doğu Akdeniz Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Araştırma Görevlisi.

ODTÜ Kıbrıs Kampüsü Lojmanlar Projesi; Kalkanlı (2005)*

Burak TÜRSOY*

proje müellifi:

Ziya Necati Özkan
mimarlık-mühendislik bürosu

mimari tasarım:

Ziya Necati Özkan, M.Arch.
Burak Türsoy, Mimar
Erkal Şahoğlu, Mimar

mimari ekip:

Kuzey Karahanlı, Y.Mimar
Ali Sarıyel, Y.Mimar

Statik :

Engin Ekici, İns.Müh.
Seran Aysal, Y.İns.Müh.

Elektrik :

Çetin Kural, Elektrik Müh.

Mekanik :

Mustafa Dağbası, Dr. Mak. Müh.
Ali Soydan, Mak. Müh.

İç mimari :

Destine Türsoy, İç mimar

Peyzaj : Nevter Zafer, Y.Peyz. mim. ve
kent tasar.

* bu proje, ODTÜ Kıbrıs kampüsü lojman-
ları mimari proje davetli yarışmasında bir-
incilik ödülü kazanmıştır.

Lojmanlar, eğitim bölgesinin başlangıç noktasında yer alır. Kuzey yönünden rektörlük yapısı, doğuda uçurum ve batıda merkez binası ile sınırlandırılmıştır. Yaya ve taşıt sirkülasyonu yapı adalarını biçimlendirmiştir. Yarışma alanı eğitim bölgesinin başlangıç noktasında olmasından dolayı iki önemli yaya arterini barındırmaktadır.

Lojmanlar, rektörlük binası ile yakın ilişki içerisinde. Rektörlük binasının, kampüsün gelişimindeki mimari düşünceyi biçimlendireceği öngörülmüştür. Lojmanlar bu biçimlenişin bir parçası olacak şekilde tasarlanmıştır ki bu yapı grupları, lojman bölgesinin gelişmesinde etkili olacaktır. Bu tasarım ilkeleri, master plan ve kampüs gelişim ilkeleri ışığında şekillendirilmeye çalışılmıştır.

Yapı gruplarının kompakt bir biçimlenişde olması düşünülmüştür. Planlamanın basit, okunabilir ve seri üretime uygunluğu belirlenen tasarım ilkeleri arasındadır. Yapıların arazide konumlanmasında master planından gelen veriler ve çevre koşulları etkili olmuştur. Rüzgar, güneş ve iklim koşullarından faydalanma ve/veya korunması, yerel malzeme kullanımı (sarı taş kaplama), insan ölçeği tasarımı biçimlendiren öğelerdir.

Tasarlanan konut birimleri dört farklı tipolojidedir. Bu tipler doğrultusunda üç tip konut grubu tasarlanmıştır. Batı yönündeki yapı alanında C ve D tipi planların kullanıldığı yapı grubu (apartmanlar), doğu tarafında ise A(müstakil) ve B(sıraevler) tipleri konumlandırılmıştır. C ve D tipi planların ayrı ayrı değil iki plan tipinde olduğu blokların bitişik nizamda düzenlenmesi düşünülmüştür. Gündüz mekanları kuzey yönünde yatma mekanları güney yönünde konumlandırılmıştır. Yatma mekanlarının rektörlük(eğitim bölgesi) yönündeki aktivitelerden etkilenmemesi ve yarı özel alanlar oluşturması düşünülmüştür. B tipi bloklar wc ve banyoların çıkmaları ile oluşturduğu tesisat boşluklarından birleşecek şekilde bitişik nizamda konumlandırılmışlardır. A tipi konutlar müstakil olarak düzenlenmiştir.

Orta avludan (yarı gecirgen örtülü) yaya aksından görünüm

Yapı gruplarının çevreyle ilişkisi; özel, yarı özel ve genel kullanım alanları olarak tanımlanabilir. Özel alanlar, teraslardır. Kıbrısın iklimi yılın birçok döneminde açık mekanların kullanımına elverişlidir; (yazın gölge ve rüzgar yönünden yararlanabilen) C ve D tipi yapı grubunun yaya aksının çevresinde oluşturduğu nişler, yarı özel alanları oluşturmaktadır. Yaya aksı üzerindeki şişmeler, kullanıcıların sosyal ilişkiler kurabilecekleri potansiyeller oluşturabilecektir. Yaya arterleri genel kullanımı oluşturur ve kampüs içi dolaşım akışını bütünler.

Lojmanların girişleri yaya arterlerinden sağlanmaktadır. Rektörlük yönünde master planı doğrultusunda belirtilen yaya aksları dışında bağlantı kurulmamış, rektörlük ile lojmanlar arasında "yeşil tampon bölge" oluşturulmuştur. Yazın yaya yolları yapıların gölgesinden yararlanabilecek şekilde düzenlenmiştir. Yaya yolları ve otoparkların zeminin aldığı ısıyı geri vermeyen kilit parke, traverten ve yıkanmış beton gibi rengi açık ve ısıyı tutmayan malzemeler kullanılması öngörülmüştür. Bunun yanında tüm tiplerin park ihtiyacını karşılayacak otoparklar düşünülürken ortak kullanım alanlarında

hem çocukların oynayabileceği hem de yaşayanların dinlenebileceği ortak alanlar konutlar arasında konumlanmaktadır.

Kuzey-batı yönündeki ağaçlandırmada boşluklar bırakılarak rüzgar koridoru oluşturulması ve güney cephelerindeki ağaçların yazın yapraklı kışın yaprak döken ağaçlar konumlandırılması düşünülecektir. Etkin rüzgar yönündeki ağaçlandırma yazın esen sıcak rüzgarın etkisini azalatacak ve yaya yollarının veya yeşil alanlarda gölgesinden yararlanabilecek alanlar oluşturacaktır.

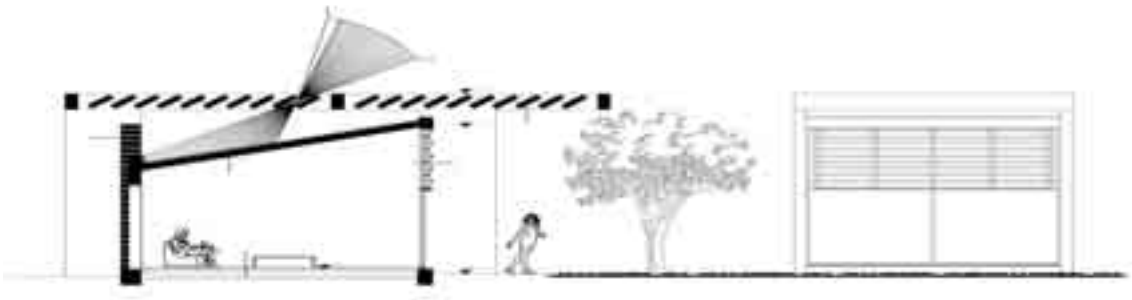
Kampüsün bulunduğu vadi ve lojmanların konumlandığı kuzey yamacı şiddetli kuzey-batı rüzgarından etkilenebilir. Lojmanların konumlanması kuzey-batı rüzgarını kontrol altına alınması (rüzgar koridorları) düşünülmüştür. Güneşten kışın faydalanmak, yazın korunabilmek için yapı gruplarında ışık kırıcıları ile bütünleştirilmiş bir örtü sistemi tasarlanmıştır.

Örtünün altında bulunan b/a döşeme üzerine sadece su yalıtımı yapılmış betonun kalınlığı artırılarak kışın gündüz tuttuğu güneş ışığından oluşan ısıyı koruması hedeflenmiştir. Ancak uygulamada yapılmamıştır. Yazın ışık kırıcılar yapıyı güneşten koruyacak ve aynı zamanda yapı ile ışık kırıcılar arasındaki boşluk havalandırma sağlayacaktır. C ve D tipi planların birinci katlarının gündüz mekanlarının tavan döşemeleri yükseltilerek havalandırmaya imkan verilmiştir. Bu döşemeler yapılar arası birleştirilerek (dilatasyonlu), yapı gruplarının bütünleşmesi sağlanmış, merdiven ve birleşim noktalarında ışık kırıcılarla boşaltılmıştır.

Tesisat ve ısıtma/soğutma ünitleri, C ve D tipinde yarı geçirgen panolar (demir pancur) arkasında gizlenecek şekilde konumlandırılmıştır. B tipinde tesisat boşluğunda yapılmıştır. Güneş toplayıcılar güney doğrultusunda yapıların üzerinde konumlanacaktır.

Genel görünüm

Işık kırıcılarının yaz ve kış mevsimlerindeki durumu ve b tip lojmanlarının detayı

Lojmanların genel oturumu ve yarı geçirgen örtülü meydan

ODTÜ Kıbrıs Kampüsü Lojmanlar I.etap Uygulama 2004/2005

Lojmanların rektörlük yönünden görünümü

B tipi lojmanlardan görünüm

2003 Aralık ayından itibaren projelendirme çalışmalarına başlanmıştır. Tüm disiplinler ile projenin tamamlanması 6 ay sürmüştür. İhale ve yapımı (I. etap lojmanlar) 18 ay sürmüş Ağustos 2005 tamamlanmıştır. 2004 Eylül'de II. etap lojmanlar projelendirilmiş, yapımı halen sürmektedir.

I. etap lojmanlar 4- A tipi, 21- B tipi, 56- C ve D tipi lojmandan oluşurken (81 adet) II. Etap lojmanlar 27-B

A tipi lojmanlardan görünüm

tipi, 44-C ve D tipi konut içerecektir. Sonuç olarak konutlar tamamlandığında 1012 kişiye hizmet verecektir. Kullanıcıların gerekli destek mekanlar (otopark, çocuk oyun alanı v.s.) proje ile ele alınmıştır.

C ve D tipi lojmanlardan görünüm

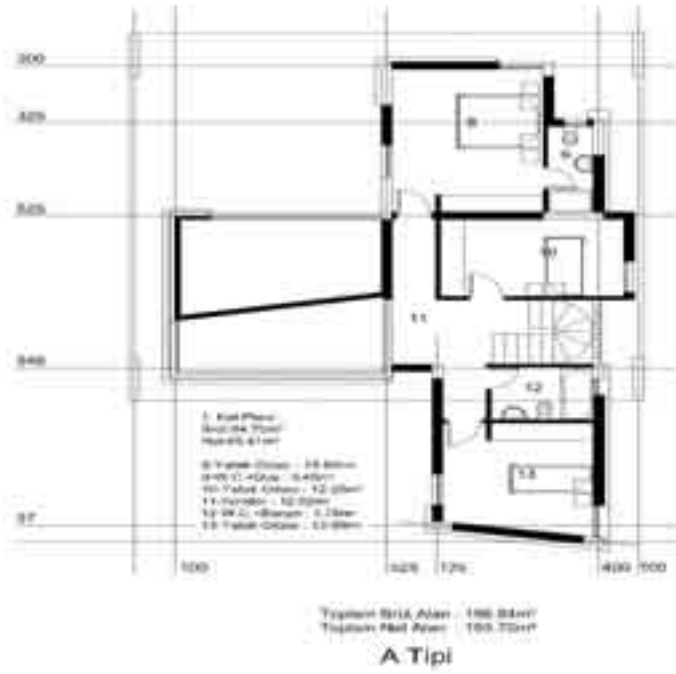
TipP A Müstakil Konutlar

Yamaç yönünden A Tipi'ne bakış

Rektörlük yönünden görünüm

Teras-çevre ilişkisi

Tümüyle açılabilen camlı kapılarla iç mekanların dış terasla bütünleşmesi

Yamaç yönündeki yaya arterinden görünüm

Yamac'a bakan cephe

Giriş cephesi

Tip B Sıraevler

B tiplerine Giriş cephesinden görünüm

B Tipi Arka cephe'den görünüm

Toplam Brüt Alan : 155.04
Toplam Net Alan : 155.98

B Tipi

Konutlar ve sokak ilişkisi

B Tipi giriş cephesi

Arka cepheden görünüm

C ve D Apartman tipi konutlar

D Tipi

C Tipi

Yaya arterlerinden görünüm ve cepler

Merdivenler ve yaya geçişi

Orta Saçak ve buluşma mekanı

Orta Saçak ve yapıların bütünleşmesi

Yaya arterlerinden görünüm

**Burak TÜRSOY-mimar

Orta Saçak

Sanatçı Mimarlar.... ABDULLAH ONAR- Y. Mimar

Fatma TERLİK*-Cem KARA**

Fotograf:cemkara

Girne'nin girişindeki Onar Village tesislerinde kızı Amber Onar ve eşinin de katıldığı özel konutunda gerçekleştirdiğimiz röportajda mimarlık camiasının başarılı ve tecrübeli mimarlarından Abdullah ONAR'ı bu ayki Mimarca sayımıza konuk ediyoruz.

Kaleburnu'nundan NewCastle'a olan seyahatı: Kıbrıs'taki eğitimini 1949'da İngiliz Kolejinde tamamladıktan sonra aynı yıl İngiltere'de teknik bir kolejde üç sene boyunca part-time olarak okuyup aynı zamanda mimari bir ofiste çalışmaya başladı. Okulunu tamamladıktan sonra İngiltere'de mimari bir ofiste bir yıl çalışıp 1956 yılı sonunda Kıbrıs'a geri döndü. Kıbrıs'a döndükten sonra bir sene İnşaat Dairesi'nde görev aldı. Daha sonraki yılda bir sene süreyle Rum tarafında bir mimari ofiste çalıştı. 1958 yılında Lefkoşa Surlariçin'de kendi mimari ofisini kurdu.

Fotograf:Abdullah Onar kendi ofisi

Neden 'mimarlık' diye sorduğumuz A.Onar ressamlığa en yakın olarak mimarlığı seçtiğinden bahsetti. Mimari düşüncesini ve tarzını(stilini) 'sade' olarak tanımlayan A.Onar dekoratif olarak tasarlanan yapı elemanlarını projesinde hiçbir zaman kullanmadığını vurguladı.

Fotograf:Abdullah Onar kendi evi

Fotograf:Abdullah Onar kendi evi

Fotograf:Abdullah Onar kendi evi

Mimari açıdan sadeliğe önem verdiğini söyleyen A.Onar 'gereksiz mekanlar üreterek alan kayıpları yaratmazdım' dedi. Mekanlar, öncelikle fonksiyonel olabilmeliydi. İngiltere'de almış olduğu eğitim doğrultusunda iki kavramın tasarımlarını etkilediğinden bahsetti ki bunlar: fonksiyonellik ve ekonomidir. 'Müşterilerimin bu konudaki düşünce ve potansiyelleri

benim için önemliydi' diyen A.Onar, "bir konut projesinin lokantaya benzemesini istemezdim" derken mimarlığını anlatıyor.

Fotograf:cemkara

Tasarımlarını nelerin etkilediğini sorduğumuz A. Onar 'müşterilerini çok iyi dinlediğini ve özellikle de hanımların isteklerinin tasarımlarda önemli bir nokta olduğunu vurguladı. Yaratıcılığı nasıl tanımlarsınız diye sorduğumuz A. Onar 'yaratıcılığı sadece kendimde görmedim, müşterimin isteklerini de çok düşündüm, isteklerine göre, istedikleri zamanda, istenilen fiyatta yapardım'. Tasarımı etkileyen en büyük özelliğin bu olduğunu söyledi. Ayrıca tasarımlarda kolay karar vererek çok fazla zaman kaybetmediğini vurguladı.

fotograf:Abdullah Onar

Fotograf:Abdullah Onar

Onar'ın konut projelerinde geniş, yalın, sade mekanlar dikkat çekiyor. Her noktasının fonksiyonel olmasına ve aynı zamanda ışığın eve girebilmesine özen gösterdiği biliniyor. Konut, apartman, okul, camii, ofis binası, dükkan gibi çok farklı projeleri olan Onar'a en beğendiği projelerini sorduğumuzda tüm projelerinin yerinin ayrı olduğunu söyleyerek aklına gelen bazı projelerinin isimlerini verdi. Aziz Menteş beyin evi, Piano ev olarak bilinen Rana hanımın evi, Temel 2 apartman projesi, Mirata apartman projesi.

Fotograf:cemkara Rana hanımın evi (piyano ev)

Fotograf:cemkara Dr Bülent Dizdarlı klinik

Fotograf:cemkara Aziz Menteş'in evi

Çok zengin müşteri profiline sahip olan A. Onar ilk apartman ve ofis bloklarının mimarı olarak Kıbrıs'ta öncü mimarların başında yer almaktadır

Fotograf: Abdullah Onar Temel Apartmanı

Mimarlık kimliğinin yanında işletmeci kimliğinde olduğunu bildiğimiz Onar, Kıbrıs'taki ilk apartman projelerinin mimarı olarak kendi apartmanlarını

Fotograf: Cem KARA Çığır Apartmanı

Fotograf: CemKARA Mirata Apartmanı

(Temel 1-2-3-4) inşaa ederek işletme alanında da büyük başarılar imza atmıştır. En önemli apartman projelerinin başında ise Lefkoşa Suriçi'ndeki Plümer Apartmanı gelir.

Mimari kızgınlıklarını sorduğumuz Onar yarım kalan projelerin kendini üzdüğünü söyledi.

Kıbrıs'ta ilk olarak RIBA'daki teknik şartnameyi tercüme ettirerek kullanan mimar A.Onar %3 mimari ve %2 kontrol-luk bedelini de kabul ettirdiğini söyledi. Projelerinde BSS standartlarına uygun malzemeler kullanarak, yerel malzemelerle ekonomik ve kaliteli yapılar üretebilmenin daha kolay olduğundan vurguladı.

A.Onar'ın ofisi 1996 yılına kadar faaliyet gösterdi.'Hiçbir mimar işini bırakmaz diyen' Onar kendi tasarımı ve işletmecisi olduğu Onar Village turizm tesisinin büyük vaktini aldığını ve 'artık dinlenmek ve resim yapmak istediğini' söyledi.

fotograf: cemkara

Onar village tesisine nasıl başladığını sorduğumuz A.Onar 'aslında ilk olarak kendi evimi ve sonra da etrafına arkadaşlarla paylaşacağım bir tatil köyü, sıcak bir mühit kurayım diye düşündüm' dedi. Daha sonra konumundan dolayı farklı şekilde değerlendirebileceğini düşünen A.Onar 1991 yılında tatil köyü olarak projesini hayata geçirdi.

fotograf:cemkara Onar Village

Kıbrıs'taki Bizans eserleri konusunda master tezi bulunan A.Onar'ın Onar Village'de kendi düzenlemiş olduğu özel bir koleksiyon odası vardır. Bu özel koleksiyon odasında çok sayıda kayıtlı tarihi eser bulunmaktadır.

fotograf:cemkara Onar Village Özel koleksiyon odası

Mimarlıktaki sanat anlayışını sorduğumuz A.Onar 'uyum sanattır' diyerek özetledi. Avam proje safhasında projelerinin perspektiflerini çizerek karakalem, sulu boya ve yağlı boyayla renklendiren Onar'ın çok zengin bir perspektif koleksiyonu mevcuttur.

Abdullah Onar Proje tasarım safhasında hemen perspektifler üreterek müşterilerini ikna ederdi. Projeler tamamlandıktan sonra bu perspektif çalışmalarının birçoğunu ev sahiplerine hediye ederdi. Şu anda günümüz teknolojisi ile üretilen 3D perspektifleri

zamanın kendi tarzıyla ifade ederdi. Perspektiflerinde ve fotografladığı binalarında A. Onar'ın çok sevdiği citroen arabası her zaman mevcuttu.

Suluboya Çalışma Apartman

Suluboya Çalışma İnönü Camii Tasarım Abdullah Onar

Küçük Kızı Anber Onar'ın potresi

Kayınpederinin yağlı boya potresi

Suluboya Çalışma - Girne Caddesi

Suluboya Çalışma - Apartman

Abdullah Onar'ı iyi tanıyan meslektaşlarının onun hakkında düşündükleri :

Hakkı Atun (Şehirci-Y.Mühendis Mimar)

Yüksek mimar Abdullah Onar diğer ismiyle Abdullah Mulla Ali, Kıbrıs Türk toplumunun ilk kuşak mimarlarından. Kıbrıs'a ilk gelen mimarlar arasında olması nedeniyle, ülkemizde mimarlık mesleğinin uygulanması, tanıtılması ve halkımıza kabul ettirilmesinde, hiç kuşkusuz önemli bir görev yüklenmiştir. Yaptığı eserlerle ülkemizin mimarlık sanatına değerli katkılarda bulunmuştur.

Mütevazı, sevecen kişiliği ve müşterisine karşı anlayışlı ve uyumlu tutumuyla sevilen ve aranan bir mimar olarak temayüz etmiştir. Biz diğer meslektaşlarına karşı olan saygı ve etiğe önem veren davranışlarıyla da daima profesyonel ve kaliteli bir imaj yaratmıştır. Bu özellikleri, nitekim Kıbrıs Cumhuriyeti Planlama ve İskan Dairesi'nin Sosyal Konut birimi sorumlusu olarak görev almasını sağlamıştır. Ancak serbest mesleğe olan aşkı ve özgün mizacı nedeniyle, bu görevinden kısa bir süre sonra ayrılmış ve 1963-1974 döneminde şimdiki duruma benzer şekilde Rum Yönetiminin muhasarası altında yaşayan Türk Halkının çok sınırlı ekonomik kapasitesine rağmen, mimarlık mesleğini sabırla ve başarı ile sürdürmüştür. Eminim bu sabırlı tutumu ve çalışmaları, 1974 sonrasında başarılı bir işadamı olarak ortaya çıkmasının yolunu ve alt yapısını hazırlamıştır.

Tuna Veysi (Mimar)

O yıllarda bir elin parmakları kadar sayılabilecek Mimar ağabeylerimizin arasına katılmak bana büyük bir heyecan vermiştir. Yeni mezun biri olarak ilk mesleki tecrübelerimi Abdullah Onar Mimarlık Bürosunda almışım.

Yalın ve tereddütsüz mimari hatları ile Kıbrıs Cumhuriyeti kuruluş yıllarını yapılaşma dönemine büyük katkısı olmuştur. Sade detay ve pratik çözümleri içeren projeleri bugün bile güncelliğini korumaktadır. Proje takdimlerindeki perspektif çizimlerine tutkusu olduğu Citroen arabasını bir imza gibi daima eklemiştir. Apartman yap sat örneği Temel Apartmanlarında müteşebbis iş adamları ile bir ilki gerçekleştirmiştir.

Sosyal hayattaki ailevi dostluklularımızda çok güzel ve neşeli günler geçirmişizdir. Başarılı bir iş adamı olarak da örnek alınması gereken Mimar Abdullah'a sağlıklı bir ömür dilerim.

Emel Erkan (Mimar)

In the mid-fifties there were very few Turkish architects in Cyprus. Abdullah and I shared many of the difficulties facing the profession at that time such as the educating of the general public (community) in the consciousness of using an architect instead of lawyers' clerks(avukat katipleri). Among the richer people who would normally seek the services of architects, there existed bias in favor of Greek architects who were considered 'better' and more experienced. Skills and knowledgeable Turkish builders were really so few plentiful. As there were so few of us in those early days, there was a strong atmosphere of cooperation among the colleagues. Adullah always openly demonstrated this spirit, and was forthcoming and willing to offer his support. I personally knew him only up to 1960 and my impressions of his approach to architecture were that they reflected the school of thought dominant in the British Architectural education of the period-that of a functional and practical approach to solving design problems in the attempt to meet the requirement of the client. From what I remember of his early works, they reflected these viewpoints with honesty.

Only the lighter, personal side, when he was 'about to get married, a few of his close friends demanded that he gave a party to celebrate the occasion and when he refused we (Ezel Resat, Ramiz Manyera and ...) abducted him to night before his wedding day, took him to the St. Hilarion area and tied him to a tree and threatened to leave him there till he consented to give us a party, which he eventually did and paid us some money towards it and which we later used to give the party.

We sometimes went hunting together and he was a better shot than me and I always told him that it was

his special 'burma' shotgun given to him by his father in law.

Although we don't see one another very often these days, we are still very good friends and I have great respect for him, as a colleague and as a person.

Ekrem Ziver Bodamyalızade (Mimar):

"Mesleğini severek yapan gerçek bir profesyonel mimar,
"Toplumla kaynaşan, mimarın toplumdaki yerini daima yüceltmeye çalışan bir mimar,
"Eğitimli mimarın topluma kazandırabileceğini ispatlamış bir mimar
"Tasarım kavramlarını yapılarla dönüştürebilen, Modern Akımın Kıbrıs'taki öncülerinden bir mimar,
"Gerçek bir yapı ressamı, perspektifcisi,
"Kıbrıs Türkünü apartman projeleri ile tanıştıran ilk mimar,
"Proje finansmanı, proje yönetimi, tasarlarken maliyet kontrolü yapabilen mimarlarımızdan biri,
"Herzaman aldığı konuyu sadeleştirip, basit ama detaylı ele alan bir mimar,
"Geleceğini planlayabilen yatırımcı bir mimar,
En beğendiğim yapılarında birkaçı Jale Dizdarlı Evi (Köşklüçiftlik), Dt. E. Mirata Apt. (Meclis karşısı).

fotograf: cemkara

Gerçekleştirdiğimiz bu röportajda proje fotoğrafları ve perspektiflerinde yardımcı olan Amber Onar'a çok teşekkürler.

*Fatma Terlik-Yüksek Mimar

** Cem KARA- Yüksek Mimar

KENT BİLİMDEKİ GELİŞMELER IŞIĞINDA KENTLERİMİZ VE MİMARLIK

Derya OKTAY*

Yaşadığımız kentlerin denetimsiz büyümenin getirdiği sorunlara ve bu çerçevede bireylerin ve toplumun gereksinmelerine nasıl yanıt vereceği konusu, 21. Yüzyıla girdiğimiz bu önemli zaman eşiğinin en önemli sorunlarından biridir. Bu çerçevede dünya kentlerini tehdit eden ve çözüm bekleyen diğer sorunlar küreselleşmenin etkisiyle ekonomik getiri hedefinin kentlere hakim olması, kentsel kimliğin yitirilmesi, çok kültürlülük ile evrenselliğin bütünleştirilmesindeki güçlükler, doğanın ve mimari mirasın tahribi, kent - mimarlık - sosyal yaşam arasındaki kopuklukla ilgilidir.

Bu konular son iki ay içinde gerçekleştirilen iki büyük uluslararası kongrenin de ana temalarını oluşturdu. 29 Mayıs - 3 Haziran tarihleri arasında Göteborg (İsveç)'de gerçekleştirilen ve farklı disiplinlerden 400 bilimci ve uygulamacının bilgi ve deneyimlerini aktardığı "Kentsel Peyzajda Yaşam" temalı Uluslararası Kentsel Bilgi & Uygulama Bütünleşmesi Konferansı (International Conference for Integrating Urban Knowledge & Practice) kentsel yaşam kalitesinin artırılmasını sağlayabilecek yeni kent kuramlarının oluşturulmasına zemin hazırladı. Sözkonusu toplantıda öne çıkan tartışmalar kentlerin yerel politik liderliğe olan gereksinmesi, yönetim (governance), katılımcılık, çeşitlilik, kentin herkese açık bir kullanım alanı oluşturması, kent ekolojisinin, kimliğinin ve mirasının sürdürülebilirliği, disiplinlerarası yaklaşımların önemi, vb. gibi konulardı. Konferans sunuşları içinde en büyük yansımayı yaratan (ve dakikalarca ayakta alkışlanan) ise davetli konuşmacılardan Bogota (Colombia) eski Belediye Başkanı Enrique Penalosa oldu. Penalosa, kısa bir süre öncesine kadar bir sefaletler kenti olan Bogota'da insanı ön plana alan doğru politikalarla ve tümüyle yerel olanaklarla, büyük bir kararlılık ve azimle 3 yıl içinde gerçekleştirdiği sosyal ve fiziksel değişimleri aktardığı sunumunda, kentin çok sayıda binadan oluşan, teknik önlemlerle sorunları çözülebilecek salt bir fiziksel oluşum değil, insanın yaşam biçiminin aracı olduğunu, ve sürdürülebilir kent düşüncesine odaklı değişimin her zaman her yerde olanaklı olduğunu kanıtladı.

4-7 Temmuz tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleştirilen ve "Kentler: MimarlıkLarın Pazaryeri" temalı 22. Dünya Mimarlık Kongresi'nde ise, dünyanın dört bir yanından gelen 800 mimar, akademisyen ve 'şöhretli' tasarımcının yaptığı sunuşlarda doğru mimarlığın kentsel yaşam kalitesindeki rolü ve yöntemleri tartışılırken, planlama ile mimarlık arasında 'köprü' işlevini üstlenen kentsel tasarım disiplininin ve bu ölçekteki çalışmaların önemi bir kez daha vurgulanmış oldu. Kongrenin final deklarasyonunda ise insanların mutluluğunu amaç edinen bir mimarlık ve kent ortamının, küresel güvenliğin temel taşlarından biri olduğu, kent ve mimarlık olguları arasındaki kavramsal çözülmenin ve ayrışmanın, siyasal, ekonomik ve teknolojik nedenlerini sorgulama gerekliliğinin birincil önemi vurgulandı.

Bizim kentlerimiz ne durumda?

Bu değerlendirmeler ışığında Kıbrıs'taki kentlere baktığımızda, ne yazık ki sürdürülebilir olmayan, plansızlığın, denetimsiz büyüme ve yayılmanın, işlevsiz boşlukların, ve dengesiz (birbiriyle uyumlu olmayan işlevlerin yanayana geldiği) bir alan kullanımının hakim olduğunu görüyoruz; ve bu kapsamda, bütünlüğü ve kimliği olmayan bir kentsel doku, yerel estetik, sosyal, kültürel ve ekolojik değerlere uymayan bir yapısal çevre bizleri kuşatıyor .

Bu koşullarda nitelikli bir kentsel çevreye sahip olmayı düşleyebilmek için en başta belirtilen güncel sorunları çözme aşamasından daha geriye gitmemiz, önce bir milli kent politikası oluşturmamız ve planlama konusundaki eksiklerimizi, yani ülke ve kent ölçeğinde fiziksel planları, bir an önce tamamlamamız gerekiyor.

Nasıl bir planlama?

Yaşamsal bir öneme sahip olan kent planlamanın günümüzdeki hedefi yerel kaynak ve değerlerin korunarak geçmişten geleceğe taşındığı, sürdürülebilir kentleşme doğrultusunda bir çalışma çerçevesidir . Bu bağlamda planlamanın en önemli ilkeleri geçmişte olduğu gibi yine alan kullanımı ve ulaşım sistemi ile ilintili olmakla birlikte, daha farklı perspektifler içermektedir. Alan kullanımıyla ilgili ilke, bir kimyasal üretim merkezinin yanına yeni bir konut bölgesinin önerilmemesi ya da deprem riski olan alanlarda

yapılaşma düşünülmemesi gibi son derece kritik kararları içerebildiği gibi, kente (özellikle kent merkezindeki kamusal mekanlarda) sürekli kullanım ve yaşanabilirlik kazandırılmasını ve doğa ile yeniden barışılmasını sağlamak yönündedir.

Kentlerin merkez bölgelerini istenen canlılığa kavuşturmanın ve yaşanılabilir kılmanın etkili bir yolu, bu bölgelerde işlevsel çeşitliliği desteklemek ve çeşitliliği olan ama dengelenmiş bir nüfus yaratmaktır. Bunu gerçekleştirmek için kentsel yaşamdan kopmak istemeyen meslek sahiplerini ve genç nüfusu buraya çekecek çözümler aranabilir. Örneğin, kent merkezinde yaşamanın olumlu yönleri vurgulanabilir; 'kent' imajı satış/reklam ögesi haline getirilebilir. Bununla birlikte, eski yapıları yeni işlev verilmesi artık çok yaygınlaşan, ülkemizde de örneklerini gördüğümüz bir yaklaşımdır. Özellikle tarihi değeri olan yapıların korunmasında ve böylece geçmişten geleceğe kent kimliğinin sürdürülmesine katkısı açısından bu tür uygulamaların önemi büyüktür. Burada önemli olan, çevrenin sosyo-ekonomik özelliklerine uygun kararlar alınmasıdır; aksi durumda yararı görülmeyebilir.

Ulaşım ile ilgili ilke ise işlevler arasındaki büyük mesafelerin en aza indirildiği 'kolay erişilebilir kent' hedefine yöneliktir. Bu noktada kentin pek çok sorunu üst üste çakışmaktadır. Şöyle ki, kentin otomobil kullanımını esas alarak yaygın bir gelişme göstermesi, yalnızca büyük kayıp/sahipsiz boşlukların ortaya çıkmasına neden olmaz; bu durum sürdürülebilir ya da çevreyi geliştirici kent kavramı ile de çelişir.

21. Yüzyılda artık çok daha bütüncül ve demokratik, toplumdaki insanları birbirine yakınlaştıran bir kente gereksinme duyulmaktadır. Bu bağlamda, otomobile olan bağımlılığı en aza indiren, yaya hareketini ve bisiklet kullanımını artıran, hava kirliliğini ve enerji harcamalarını en aza indiren gelişmiş bir toplu ulaşım modeli ile kolay erişilebilir, herşeyi bir araya getiren, konutu ve çalışma yerlerini, alışveriş alanlarını, toplumsal, rekreatif (dinlenme-eğlenme) ve eğitimle

ilgili işlevleri yakınlaştıran çözümler beklenmektedir. Ne var ki, kentsel yoğunluk ile ilgili kararlar alınırken, doğaya ve yeşile olan gereksinme gözardı edilmemelidir. Doğa ile bütünleşme, ekolojik sürdürülebilirliğin en önemli koşuludur.

Ulaşım sorununun başka bir boyutu da kentlerdeki iletişimle ilgilidir. Kent her şeyden önce insanlar için bir buluşma ve toplumla karşı karşıya gelme yeridir. Her ne kadar teknolojik gelişmeler uzaktan iletişimi çok kolaylaştırırsa da, batıda yapılan araştırmalar insanların hala karşılaşmak ve yüzyüze iletişim kurmak gereksinmesi içinde olduklarını kanıtlamıştır. Kent, aynı zamanda pek çok kurumu bir araya getiren bir çerçevedir. Kent parçalandığında ve yayıldığında, bu kurumların kenti bütünlemedeki rollerini yerine getirme potansiyeli zarar görür. Sonuç olarak, kent toplumu, insanların ve etkinliklerin çok büyük mesafelere saçılması nedeniyle zayıflar. Buna bağlı olarak, bir zamanlar kentsel yaşamın kalbi olan mekanların sahipliği yitirilmektedir. Unutulmamalıdır ki, kentin kendisini ilk sunduğu yer, kentsel yaşamı, yerel kültürü ve gündelik söylemi yansıtan kamusal mekanlardır. Cadde ve sokaklardan, meydanlardan, parklardan, bunları çevreleyen binaların içine kadar uzanan bu çerçeve kentlerin ve diğer yerleşimlerin en önemli bileşenidir.

Tüm bu sorunlara tek bir modelde çözüm getirmek olanaklı olmasa da, dünyanın çeşitli yerlerinde umut verici değişim işaretleri görülebilmektedir. Alan kullanımı ve ulaşımın çok iyi koordine edildiği Barselona, Amsterdam, Stockholm, Göteborg, Vancouver ve Portland kentleri insanların yaşamak istediği, ziyaretçilerinin tekrar gelmek istedikleri, kentlere ve kent yaşamına yeniden sahip olabileceğimizi kanıtlayan örneklerdir. Çok kötü koşullarda bir gecekondu kent iken çağdaş ve zengin bir kente dönüştürülen Singapur ise, çok gelişmiş bir metro sistemiyle bütünleştirilmiş, başarılı bir planlama örneğidir. Bogota'dan çok daha önce değişimini tamamlayan Curitiba (Brezilya) ise son yıllarda rastlanan en başarılı planlama örneği olup, sürdürülebilir kentleşme politikası pek çok kent tarafından örnek alınmaktadır.

Bina - kent ilişkileri nasıl olmalı?

Yeni binaların yeni çevreleri biçimlendirdiği gerçeği özellikle tümüyle yeni alanlarda açıkça gözlemlenebilmektedir. Bazen de geleneksel bir kent bölgesinde yeni yapılan bir bina, çevre dinamiklerini tamamen değiştirebilmektedir. Örneğin, Louvre Müzesi (Paris) avlusunda inşa edilen cam piramit, yer altında tasarlanan çok işlevli kültür-sanat merkezinin fuayesi olmanın ötesinde çok önemli bir rol üstlenmiş, bir çekim noktası oluşturarak, müze ziyaretleri dışında kullanılmayan büyük bir boşluğa ve bulunduğu kent bölgesine müthiş bir canlılık kazandırmıştır. Bu tür örneklerden kent bağlamında çıkarılacak ders, kamuya açık binaların çok amaçlı ve 'esnek' kutular olarak tasarlanması, ve böylece ana işlevleri dışında kentlilere ve kentin konuklarına günlük yaşamlarını zenginleştirecek ek işlevler sunabilmesidir. Bunun sonucunda hem bina ile çevresi arasında olumlu bir etkileşim doğacak, hem de binaların ana işlevlerinin kullanım potansiyeli artacaktır.

Modernizm sonrasında, ne yazık ki, 20-30 yıl boyunca kent ve bina planlamasında doğaya sırt çevrilmiş, doğal çevre yüksek binalar arasında uzanan, işlev ve kullanımdan yoksun tanımsız yeşil alanlara indirgenmiştir. Geleceğin kentinde binalarla ilgili en önemli iki soru insan-ölçeğinin yani insanın etkinliklerine uygunluğun nasıl elde edilebileceği ve fiziksel çevre duyarlılığının nasıl sağlanacağıdır.

Fiziksel çevre denetimi açısından, kendi kendine yeterli, doğal kaynaklardan daha çok yararlanan ve çevresine daha az zarar veren binalar hedeflenmelidir. Bu hedeflerin söz konusu olduğu bina tasarımlarında geleneksel mimarimizden alınacak çok önemli dersler vardır; buradaki özelliklerin yeni tasarımlarda yeniden yorumlanarak kullanılması çağdaş binaların da sürdürülebilir olmasını sağlayacaktır.

Mimarlar açısından bakıldığında, kentin çok karmaşık bir organizma olduğu unutulmamalı, tasarlanan ve inşa edilen her binanın, bu organizmanın bir bileşeni olarak yaratabileceği olumlu ya da olumsuz etkilerin

bilincinde olunmalıdır. Tasarımcılar binalarını tasarlarken, aynı zamanda kentsel mekanları biçimlendirdiklerinin farkında olmalıdır; bunu gözetmeyen tavırların sonucu, yaygın bir şekilde gözlemlendiği gibi, 'binalar tasarlandıktan sonra arda kalan anlamsız boşluklar'dır. Mimarların beklentisi ise daha enerji-yetkin ve pro-aktif planlamacılarıdır. Öte yandan, mimarlar halkı, halk ta mimarları ve kendilerine sunulacak seçenekleri anlamaya çalışmalıdır. Özellikle yeni konut gruplarının tasarımında, potansiyel kullanıcıların mutlaka dikkate alındığı katılımcı bir yol izlenmelidir.

Hızla büyüyen ve niteliklerini yitiren kentlerin gittikçe çoğalması mimarların ve planlamacıların ortak çalışmalarını zorunlu kılmaktadır. Ne var ki, bu geleneksel bir biçimde değil, her birinin kendi kaynaklarını, işgücünü ve uzmanlığını kullandığı, insan-planlamacı-alt yapıcı birlikteliği içinde gerçekleştirilmelidir.

Sonuç

Kentlerin gelecekteki büyüme ve gelişmelerini yönlendirecek yasal çerçevenin, yerel bağlama duyarlı ve halkın gereksinmelerine uygun yapısal çevrelerin oluşturulması, yeniden biçimlendirilmesi, güçlendirilmesi ve yönetimi konuları ile ilgili olan 'Kentsel Tasarım' ölçeğini kapsamalı, ve bu doğrultuda, binaları, kamusal mekanları ve bunlar arasındaki ilişkileri denetim altına alan 'mekansal' ya da 'üç boyutlu' imar yönetmeliklerine geçilmesi zorunludur. Aslında kentlerimizin ve tüm gelişmekte olan ülkelerin kentlerinin nitelik sorunlarına uzun süreli çözümler bulunamamasının en önemli nedeni, yasal çerçevede yapılan çalışmalarda kentsel tasarım ölçeğinin göz ardı edilmesidir.

Ayrıca, bilinmelidir ki, kentlerin ve mimari çevrenin niteliği sadece kentsel planlamacıların /tasarımcıların ve mimarların bilgi ve yeteneklerine bağlı değildir. Bu meslek üyelerinden olan beklentilerin düzeyinin yükselmesi, gerçekleştirilecek olan tüm uygulamalara ve çevreye olumlu bir şekilde yansıtacaktır. Beklenti düzeyinin yükselmesi ise halkın-politikacı, idareci, eğitilmiş olan ve olmayan herkesin-planlama ve mimarlık konularında bilinçlenmesini gerektirir, ve bu noktada medyaya da büyük sorumluluk

düşmektedir: gelişmiş batı ülkelerinde çok sık rastlandığı gibi, kentsel planlama/tasarım ve mimarlık konuları yazılı ve görsel basında sürekli işlenmeli, insanların yaşam çevresini belirleyen kent ve mimarlığın konuşulur ve tartışılır hale gelmesi sağlanmalıdır.

BİNA-KENT BÜTÜNLEŞMESİNE VERİLEN ÖNEMİ YANSITAN BİR ÖRNEK: KUDÜS (JERUSALEM) KENT MAKETİ

Kudüs'ün tarihi mirasının en iyi şekilde korunup yaşatılmasına ve kentin büyümesinin denetim altına alınmasına katkıda bulunmak üzere 1978'de Haifa Technion öğrencileri tarafından kentin 1/500 ölçekli maketinin yapımına başlanmıştır. Bugün profesyonel bir ekip tarafından yapımı sürdürülen ve sürekli yenilenen maket Kudüs Belediye Kompleksinin ana binasında özel bir bölümde yer alıyor. Makete bakıldığında kentin en önemli kısımlarının (6 kilometrekarelik alan) bugünkü durumu yanında, tasarımı tamamlanmış yeni binaları da görmek olanaklı. Bilgisayar ortamında hazırlanan, parçalara bölünerek incelemeyi kolaylaştıran, ve yardımcı görsel, işitsel ve fotoğraflık araçlarla desteklenen maket, Kudüs kentinin günlük planlama sürecinde karar vericiler için önemli bir görsel yardımcı olmasının ötesinde, mimarlar, planlamacılar, ve planlama/mimarlık öğrencileri için yeni projelerin mevcut kent dokusuna uyumlu hale getirilmesinde önemli bir araç. Bunun ötesinde, belirli saatlerde halka açık olan yapıt, kent bilincinin geliştirilmesine de katkıda bulunuyor.

1a-1b Kudüs kent maketi

Önce

Sonra

2a-2b Kudüs'te yeni bir binanın kentsel çevreye uyarlama-
masının kent maketinde gözlemlenmesi

3 Calatrava'nın henüz inşa edilmemiş köprüsü

NOTLAR / REFERANSLAR:

Bu makale daha önce aynı başlıkla 24 Temmuz 2005 tarihli Kıbrıs Gazetesi'nin Konuk Yazar köşesinde yayımlanmıştır.

D. Oktay, Planning Housing Environments for Sustainability: Assessments in Cypriot Settlements, Building & Industry Center (YEM) Publications, İstanbul, 2001.

D. Oktay, 'The Quest for Urban Identity in the Changing Context of the City: Northern Cyprus, Cities, Elsevier Science, Vol. 19, Issue 4, 2002, 31-41.

D. Oktay, 'Cyprus: The South and the North', National Urban Policies in the New EU-Countries (Eds: R. Van Kempen, M. Vermeulen & A. Baan), Dutch Ministry of the Interior and Kingdom Affairs - in coordination with KPMG & Utrecht University, pp 209-235, December 2004.

D. Oktay, "Geleceğin Kenti Üzerine Tartışmalar", Cumhuriyet Bilim-Teknik, No. 766, 2001, 12-13.

A. Harris, "Telecommuting: a growing transport alternative for office commuters", Proceedings of Technological and Societal Alternatives in Transportation, IEEE Society, London, 1991.

D. Oktay, "Kentsel Ortak Mekanların Niteliği ve Kent Yaşamındaki Rolü", Yapı, 1999, No. 207, 53-61.

D. Oktay, "Interfaces Between Local Urban Context, Identity and Sustainability: Analysis in Two Mediterranean Towns - Taormina and Kyrenia", International Conference for Integrating Urban Knowledge and Practice: Life in the Urban Landscape, Chalmers University of Technology, Gothenburg, Sweden, 30 May -4 June, 2005 (CD Book, L2/1).

D. Oktay, "Design with the Climate in Housing Environments: An Analysis in Northern Cyprus", Building and Environment, Vol. 37, No. 10, 1003-1012, 2002.

D. Oktay & K. Pontikis, 'Planning, Design and Making Sustainable Housing Environments on the Island of Cyprus', UIA 2005 İstanbul / XXII. World Congress of Architecture - Cities: Grand Bazaar of ArchitectureS, İstanbul, 4-7 July, 2005 (CD Book, #522).

Buradaki denetim binaların yükseklik, kalınlık ve genel kitle hacmi ile ilgili olup, mimari stil ya da detaylı tasarımları açısından bir kısıtlama söz konusu olmayacaktır.

*Prof.Dr., Doğu Akdeniz Üniversitesi, Kentsel Araştırma ve Geliştirme Merkezi Başkanı & Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ'NDEKİ KADIN MİMARLAR

Nurten AKSUGÜR*

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ'NDEKİ KADIN MİMARLAR TMMOB tarafından yayınlanan CUMHURİYET DÖNEMİ MİMARLIĞI ve ŞEHİRCİLİĞİ - I. CUMHURİYET DÖNEMİNDE KADIN ve MİMARLIK Kitabında Yer Aldı

TMMOB "Cumhuriyet Dönemi Mimarlığı ve Şehirciliği" ana başlığı altında bir dizi kitap yayınlamaya karar vermiş ve bu yayınlara da "Cumhuriyet döneminde Kadın ve Mimarlık" isimli kitapla başlamıştır. Konunun farklı boyutlarının irdelendiği altı makaleden birinin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki Kadın Mimarların oluşturduğu bu kitap 1000 adet olarak Ocak 2005 te basılmış ve UIA 2005 İstanbul Kongresi sırasında satışa sunulmuştur.

Editör Neslihan Türkün Dostoğlu kitabın önsözünde "Türkiye'de Cumhuriyet, kadınlara pek çok hak sağlamakla birlikte, Türk kadınlarının eğitim, iş yaşamına katılım, meslek sahibi olma, yöneticilik statüsünü elde etme, politikaya atılma gibi konularda dünya ülkelerinin gerisinde kaldığı bilinmektedir. Oysa kadınların kamu yaşamı ile bütünleşmesi, Cumhuriyet'in demokratik ilkeler temelinde yeniden yapılanmasına yol açabileceği gibi, Avrupa Birliği kriterlerini karşılamak açısından da önem kazanmıştır" diyerek, bu tartışmaların yapıldığı bir ortamda Cumhuriyet döneminde kadın ve mimarlık konusunu ele almanın önemine değinmektedir.

Doğu Akdeniz Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Nurten Aksugür'den bu kitapta yer almak üzere KKTC'deki kadın mimarlarla ilgili bir yazı hazırlaması istenmiştir. "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Kadın Mimarlar" adını taşıyan bu bölümün özeti Mimarca okurları için aşağıda sunulmaktadır.

Giriş

Kıbrıs'ta Müslüman Türk kadınları gerçek anlamda eğitim görme şansını ilk olarak 1890'lı yıllarda elde etmiştir. Ancak, bu sadece ilköğretim düzeyindeki bir eğitimle sınırlı kalmıştır. Kadınlar daha ileri eğitim olanaklarını 1902 yılında Victoria İslam İnas Sanayi Mektebi'nin "Victoria High School for Girls" açılması

ile elde etmeye başlamışlardır. Yüksek eğitim ise hem kadınlar hem erkekler için KKTC'de yüksek öğretim okullarının açıldığı 1990'lı yıllara kadar Türkiye'de veya yurt dışında gerçekleştirilebiliyordu. Doğal olarak KADINLAR için ilk profesyonel çalışma olanakları eğitim ve sağlık alanlarında olmuştur. Mühendislik ve Mimarlık gibi daha çok erkek işi sayılan teknik alanlarda ise kadınların mesleğe atılmaları daha sonraları gerçekleşebilmiştir. KKTC'de mimarlık mesleği resmi olarak geç uygulanmaya başlandığından, bu meslek dalının ilk kadın öncüleri hala etkin durumda ve aramızdadırlar.

1970'de kurulan KTMMOBMO'nın ilk kadın üyesi Oda'ya 1972 yılında 21'inci üye olarak kaydolan Sevim Altan'dır (İTÜ). Bunu izleyen yıllarda yurt dışından ve Türkiye'deki okullardan mezun olan kadın mimarlar Oda'ya kayıt olmaya devam etmişlerdir. Böylece Oda'ya kayıtlı kadın mimar sayısı giderek artmış, özellikle KKTC'deki mimarlık okulları mezun vermeye başladıktan sonraki kayıtlarda kadın ve erkek oranı eşitlenmeye başlamıştır. 1994 yılına kadar 82 kadın mimar (72 yabancı ülkeler, 10 Türkiye) yurt dışında eğitim görmüş iken bu tarihlerden sonra, KKTC'de Mimarlık okullarının açılmaya başlaması ile, bu oran tersine dönmüştür. Daha ayrıntılı bilgi için Bakınız (Aksugür N., İkin F. 2002)

Mimarlık Eğitimi

Kuzey Kıbrıs'ta Mimarlık eğitimi 1990-91 tarihinde Lefke Üniversitesi, yeni adı ile Lefke Avrupa Üniversitesi (LAÜ) ve 1991-92 tarihinde Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ) ile başlayarak, Yakın Doğu Üniversitesi (YDÜ), Girne Amerikan Üniversitesi (GAÜ), bir süre için eğitim yapan Uluslararası Amerikan Üniversitesi (UAÜ), ve son olarak açılan Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi (UKÜ) ile devam etmektedir, böylece 2004 başına kadar bu üniversitelerden mezun olup Mimarlar Odası'na kayıt olan kadın mimar sayısı 149 kişiye ulaşmıştır. Mimarlık Bölümlerinin yanı sıra KKTC'deki tüm Üniversitelerde İç Mimarlık Bölümleri açılmış ve mezunları piyasada yerlerini almaya başlamışlardır.

Kuzey Kıbrıs'ta açılan Üniversitelerin Mimarlık ve İç Mimarlık Bölümleri doğal olarak Türkiye'den gelen ve Ada'ya yerleşen öğretim elemanları tarafından kurulmuş ve

ilk yıllardan başlayarak bu elemanlar yönetim ve eğitimde yer almışlardır. Daha sonraları akademik aşamalarını tamamlayan genç yerel elemanlar da bu kadrolara katılmıştır.

KKTC'deki Kadın Mimarların Çalışma Alanları:

Mimarlık eğitimi her ne kadar insanı estetik açıdan bilinçlendiren ve genel kültürü arttıran bir süreç olsa da, asıl amacı insanlara bir meslek kazandırmaktır. Bu nedenle bu eğitimi alanların mesleklerini uygulayıp uygulamadıkları, mesleklerini uygulamayanların hangi alanlarda çalışma olanakları buldukları, çalışmayanların / çalışamayanların ise hangi oranlarda olduğu ve tüm bunların arkasındaki nedenleri incelemek gerekir.

KKTC'de kadın mimarlar kişisel olarak veya bir başkasının ofisinde doğrudan kendi mesleklerini uygulamanın yanı sıra, üniversitelerde, kamu kurumlarında ve orta öğretimde de çalışma olanakları bulunmaktadır. Bunun dışında meslekle ilişkili veya tamamen meslek dışı ticaret ve benzeri alanlarda çalışanlar da bulunmaktadır. Ancak tüm bu çalışanlar Mimarlar Odası'na kayıtlı ve yurt içinde olan üyelerin % 49'unu oluşturmaktadır. Mimarlar Odası'na kayıtlı olmayanlar da gözönünde bulundurulacak olursa, kadın mimarların ancak yarısı kendini devamlı olarak çalışıyor kabul etmektedir. Diğer yarısı ise yurt dışında olanlar, işsiz olduğunu açıkça belirtenler ve ne iş yaptığı belli olmayanlardan oluşmaktadır.

Mesleğini Serbest Olarak Uygulayanlar

Kuzey Kıbrıs'ta kendi özel ofisinde veya evinde mesleğini yapanlar (proje ve / veya uygulama) ile başkasına ait bir ofiste mimar olarak çalışanlar yurt içinde yaşayan kadın mimarların % 20'sini oluşturmaktadır. Başlangıçta kadın mimarlar, toplumsal ve kişisel önyargılarla özel ofis açmakta veya serbest olarak çalışmakta çekimser davranmışlar, ancak kendi aile çevrelerinde bazı uygulamalar yapmışlardır. Bu nedenle kadın mimarlar arasında, ofisini açarak kendi adına iş yapan ve bu alanda adını duyuran

kadın mimarların sayısı oldukça azdır. Zamanla bu çekimserlik kırılmış, ilk örneklerle toplum kadın mimarlara alışmış; diğer yandan bilgisayar teknolojisinin gelişmesi ile elde edilen kolaylıklar ve yeni yetişen mimarların bu teknolojiye hakim olarak mezun olmaları sonucunda kazandıkları öz güven, kadın mimarlara ofis açmadan evlerinde serbest olarak çalışma olanakları sağlamıştır. Kamu Sektöründe Çalışanlar

Aralarında Planlama-İnşaat, Şehir Planlama, Çevre Dairesi, Eski Eserler, Sosyal Sigortalar, Turizm Planlama ve Vakıflar Dairesi, ile Meslek Lisesi'nin de bulunduğu devlet kuruluşları ve de belediyelerde görev yapanlar, çalışan kadın mimarların % 11'ini oluşturmaktadır. Yapılan araştırma ve görüşmelerden kamu sektörünün, gelecek güvencesi açısından erkekler gibi kadınlar için de tercih edilen bir alan olduğu anlaşılmaktadır. Her ne kadar kamuda çalışanlar, mesleki uygulamalardan çok bürokratik işlerle uğraşıyorlarmış gibi düşünülse de, kamuya ait yapıların projelendirme ve uygulamalarında aktif olarak çalışma ve yoğun olarak mesleklerini uygulama şansına sahiptirler. Kamu sektöründe çalışan pek çok kadın mimar, müelliflik hakları çalıştıkları kuruma ait olmak üzere, lojman, okul, hastane, eski yapıların restorasyonu gibi çok çeşitli binaların projelendirilme ve uygulamasında çalışmaktadırlar.

Yarışmalar

Kadınların mimarlığın en önemli etkinlik alanlarından biri (ve özellikle kadınların zaman, yer, müşteri ilişkileri gibi her türlü bağımlılıktan uzak olarak katılarak mimari becerilerini sergileyebilecekleri bir fırsat) olan yarışmalara çok rağbet etmedikleri, yarışmalarda yarışmacı veya jüri üyesi olarak yer almadıkları görülmektedir. Bununla birlikte belirli amaçlarla, yurdun önemli noktalarında inşa edilmek üzere yarışmaya çıkarılan Anıt projelerinden ikisini kadın mimarlar eşleri ile birlikte kazanmışlardır.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmaya KKTC ve çift uyruklu (TC + KKTC) olan kadın mimarlar dahil edilmiştir. Mimarlar Odası kayıtlarındaki veriler ana kaynak olmak üzere kadın üyelerle temasa geçilerek veriler olabildiğince güncelleştirilmiştir.

Oda'ya kayıtlı olmayan kadın mimarlar hakkında da bilgi toplanarak KKTC'li tüm kadın mimarlarla ilgili bilgilere ulaşılmaya çalışılmıştır .

Bu çalışmada kadın mimarların çalışma hayatında bulundukları konum, iş tercihleri, sosyal çevre ile ilişkileri, mesleki ve meslek dışı etkinliklere katkıları ele alınmış, mesleki uygulamalar konusunda, öncü kadın mimarlardan başlanarak durum saptaması yapılmıştır. Bu arada, kadın mimarların, kadın olmalarından kaynaklanan bir sorunları olup olmadığı da sorgulanmıştır.

. En çarpıcı ve üzerinde düşünülmesi gereken bulgulardan biri kadın mimarların ancak yarısı kadarının işinin belli olması, diğer yarısının ise açık veya gizli işsiz olmasıdır.

Çalışan kadın mimarların arasında "serbest çalışıyorum" diyenler sayı olarak çoğunlukta olsa da Mimarlar Odası'na kayıtlı kadın mimarlara ait ofis sayısının yok denecek kadar az olması, olanların da ofislerinde veya evlerinde kendi başlarına çalışmaları (ya da çalışmak zorunda olmaları) kadınların mimarlık piyasasında fazla bir yer tutamadığını, ve henüz isimlerini duyuramadıklarını göstermektedir.

Kuzey Kıbrıs'ta kadın mimarlar için en etkin çalışma alanı olarak Üniversiteler görülmektedir. Tam zamanlı çalışan elemanların yanısıra, bir o kadar da yarı zamanlı kadın eleman mimarlık eğitiminde çalışmaktadır. Bunda üniversitelerdeki işlerin sürekliliği, çalışma saatlerinin muntazam oluşu, çalışma koşullarının nezhliği ve kamu kuruluşlarında çalışan diğer kadın mimarların da vurguladıkları gibi gelecek güvencesinin oluşu büyük rol oynamaktadır.

Çalışmanın insan kişiliğinin gelişmesinde önemli bir etken, özgürleşme yolunda itici bir güç olduğu yadsınamaz. Kadınların çalışma dünyasında yer alması bu bakımdan çok önemlidir. Caporal, Kemalizim sonrasında Türk Kadını II adlı kitabında "Bir kadın için çalışmak ister bilinçli ister bilinçsiz bir biçimde olsun, egemen toplum karşısındaki marjinal durumları azaltmak, hafifletmek demektir..... ona bir kimlik bir kişilik kazandırır" demektedir. Bu söylem tüm kadınlar için

geçerli olduğu gibi özellikle meslek eğitimi almış kadınlar açısından daha büyük önem taşımaktadır.

Not: Yazıda KKTC Üniversitelerinde ders veren kadın öğretim elemanları, ilk mezun olan kız öğrenciler, değişik alanlarda çalışan ilk kadın mimarlar ile yaptıkları işlere ve görüşlerine detaylı olarak yer verilmiştir.

Kitapta yer alan diğer makaleler:

Cinsiyet Ayrımcılığının Sürdüğü Bir Toplumda Kadın Olmak; Ayla Eraydın , Asuman Türkün

Kadınların Kentleri, Kentlerin Kadınları; Serap Kayasü

Dünyada ve Türkiye'de Değişim, Kadın ve Mimarlık; Neslihan Türkün Dostoğlu

1934-1960 Yılları Arasında Türkiye'deki Mimarlık Okullarından Mezun Olan Kadın Mimarlar üzerine Bir Değerlendirme; Yekta Özgüven

Türkiye'de Kadın Mimarlar ve Cinsiyet Ayrımcı Çevre Sorunu; Özlem Erdoğan Erkarıslan

Örnekler

Girne'de Villa , Ülker Özbilir

Gazimağusa'da Villa, Abide B. Eryaşar

Gazimağusa'da Villa, Özden Uluçay

Lefkoşa, Thelasamia Hastanesi, Planlama
İnşaat Dairesi Çalışanları

Lefkoşa, Barış Anıtı, Solmaz - Arif Feridun

DAÜ Mimarlık Fakültesi Stüdyolar Binası,
Münevver Özgür-Karim Hadjri

*Prof.Dr., Doğu Akdeniz Üniversitesi, Mimarlık
Fakültesi Öğretim Üyesi

MODERNİZMİN YEREL AÇILIMLARI (2) : Sömek Evi - Lefke

Türkan URAZ*, Pınar ULUÇAY**, Hıfsiye PULHAN***

yarı açık mekanlar aracılığıyla yola ve yeşile açılım, iç ve dış mekanlar arasındaki yoğun ilişki ve süreklilik gün içi ve yıl boyu farklı kullanım olanakları sunar. Böylece konut, gündelik yaşam için işlevsel olduğu kadar, estetik haz ve huzurun da kaynağıdır.

Mimar Ahmet Vural Behaeddin, genç bir mimar olarak doğduğu topraklara geri döndüğünde, müşterileri genellikle genç profesyonel kesimden, beraber büyüdüğü, aynı okullarda okuduğu çocukluk arkadaşları ve/veya İstanbul'da İTÜ'de okuduğu yıllardaki gençlik arkadaşlarıdır. İlk konutlarından biri olan Lefke'deki Sömek Evi (1957-59) de, Mimar'ın üniversite yıllarından arkadaşı, Dr. Selçuk Sömek'e ait. O da, İstanbul Üniversitesi'nde tıp okuduktan sonra diğerleri gibi adaya geri dönmek sorumluluğunu taşıyan idealist bir hekim. Memleketi Lefke'de hayatını kurmak için hem muayenehane hem de ev olarak kullanabileceği bir bina düşlediğinde ise kendi ifadesiyle aklına, arkadaşı Ahmet Bey'den başkası gelmemiş.

Aslında o yıllarda Lefke, sadece Trodos dağlarının kuzey eteklerinde konumlanmış küçük bir kent değil. Bir Amerikan şirketi olan Kıbrıs Maden şirketinin (CMC) 1912 yılında keşfettiği bakır yatakları yüzünden oldukça gelişmiş ve şirketin faaliyette olduğu 1974 yılına kadar, bölge ekonomisine yaptığı katkı, sosyal yaşama getirdiği canlılık sayesinde adanın gözde yerleşim merkezlerinden biri olmuş bir kent. O yıllarda Lefke'deki kent yaşamının günümüzdekinden çok farklı olduğu biliniyor. Her onbeşte bir kurulan pazarı ile adadaki tüm tüccarları bir araya toplayan, iki kışlık ve iki yazlık, dört adet sineması ile sokakları günün yirmidört saatinde dolup taşan canlı ve neşeli bir kent.

Dr. Sömek Evi ise o canlı dönemin, şehir sineması, posta binası, belediye binası ve işçi konutları vb. gibi halen aramızda olan canlı şahitlerinden, ve Kıbrıs Türk toplumunun bağımsızlık mücadelesinde tarihsel bir öneme sahip. Ev sahibinin Milli Mukavemet Teşkilatı'ndaki etkin konumu nedeniyle o yılların acı tatlı anılarını ev halkıyla paylaşmış; Türk nüfusun yoğunlukta olduğu Lefke üzerine yağın bombalardan biri tuvalet kısmına isabet ederek konutta ciddi bir hasara neden olmuş neyse ki sonradan aynen eskisi gibi onarılmış.

Yalnızca kent tarihi ve toplum tarihi açısından değil şüphesiz, özgün mimarisiyle de üzerinde durulmaya değer sıra dışı bir yapıt Sömek Evi. Zamanın çağdaş batı mimarlığı ilkelerine göre biçimlenmiş yeni bir konut anlayışının ve bir yaşama kültürünün oluşmaya başladığını ve giderek, koloni ya da batı kökenli eklektik kent konutunun yerini aldığını gösteren ilk örneklerden biri. Bir modern konut. Ne var ki, modern olduğu kadar da yerel, belki de modern bir kır evi.

Konut ve klinik mekanlarından oluşan Sömek Evi, dört dönümlük bir bahçe içinde yer alır, avlular ve teraslar dışındaki alan portakal ve çiçek bahçelerini de içeren yoğun yeşile terkedilmiştir. Çevredeki bir ya da iki katlı konutların hemen yol kenarına konumlanmış ya da bahçe duvarlarıyla yola yanaşmış oldukları gözlenirken Sömek Evi'nin, yoldan geri çekilerek konumlanması dikkat çeker. Binaya yoldan 1-1.5 m. yükselerek rampalaşan bir trafik cebi ile ulaşılır ve böylece klinik bölümünün önünde hasta sahipleri için kısa süreli park imkanı yaratılmış olur. Klinik cephesi, yöreden toplanmış iri çakıl taşı kaplamalı yüzü ile belirginleşirken konutla ilgili gündelik her şey hemen yanındaki ön avlunun derinliğinde gizlenmiş olur (Resim:1).

Konut bölümüne girişi ve garajı da barındıran avlunun yola bakan yüzünde, metal çapraz kolonların taşıdığı betonarme saçak klinik cephesi hizasında devam eder. Saçak, kolonlar ve yeşille birlikte avludaki gündelik hayatı gölgeler. Demir avlu kapısı, insan ve araba geçişine uygun biçimlenişle incelmış bir tasarım ürünüdür (Resim:2-3-4).

Resim 1. Sömek Evi klinik girişi

Resim 2. Ön avluyu sınırlayan betonarme saçak.

Resim 3. Konut girişi

Resim 4. Giriş avlusunda konumlanan garaj

Avludan, garaj önüne kadar uzayan geniş bir saçığın altından çoğu kez yarı açık bırakılan bir kapıyla konuta girildiğinde önce giriş holüne, ve sağda ilk kapıdan tuvalet arasına, devamında ise mutfığa geçilir. Giriş holü, günlük yaşamın geçtiği orta holden sadece ahşap bir seperasyonla ayrıldığı içindir ki orta hol, girişin bir uzantısı gibidir. Bir kapıyla mutfak arasına, buradan da kliniğe ve salonun yemek tarafına geçilir. Belli ki bu ara mekan, aile içi kullanıma yönelik bir geçiş ve ilişkiler holüdür. (Resim:5)

Resim 5. Terasa ve evdeki diğer mekanlara geçişi sağlayan orta hol

Orta holden camlı geniş bir metal kapı ile ulaşılan dikdörtgen salon, yemek ve oturma bölümlerinden oluşmaktadır.

Orta hol, girişin tam karşısında geniş bir saçakla örtülen terasa boydan boya katlanabilir bir camekanla açılır, ve salon teras bağlantısı da aynı katlanabilir camekan yoluyla gerçekleşir. Sonuçta orta hol, örtülü teras ve salon gerektiğinde tek bir mekan olarak algılanabilme ve kullanılabilme özelliğine sahiptir, hatta bu gruba, giriş holü ve giriş avlusu da kolaylıkla katılabilir. Yaz aylarında uzaktaki aile fertleri, çocuklar ve torunlar eve geri döndüğünde özellikle orta hol camekanı hep açıktır. Bu durumda giriş avlusundan, örtülü terasa kadar uzayan ve içine salonun da dahil olduğu bir mekansal süreklilik ve geçirgenlik söz konusudur. (Resim:6)

Ada kültüründe, günlük yaşama mekanının aynı zamanda giriş holü olarak doğrudan sokağa açılması ve hatta giriş kapısı önündeki yoğun gündelik kullanım burada, orta hol, giriş holü ve giriş önü düzenlemesinde hayat bulur. Aslında birbirinin içine akan orta hol-giriş holü-giriş avlusu düzeni hele orta holün katlanır kapı ile terasa ve arka bahçeye açılması, yöresel mimarideki 'sundurma' nın mekansal etkisini çağırıştırır. Yerel adıyla 'sündürme' sadece dıştan içe yani sokaktan iç avluya/bahçeye geçişin mekanı değil, ev içi mekan kurgusunun temel taşıdır.

Resim 6. Katlanır kapı aracılığı ile orta hol ve teras arasında oluşan mekansal bütünlük

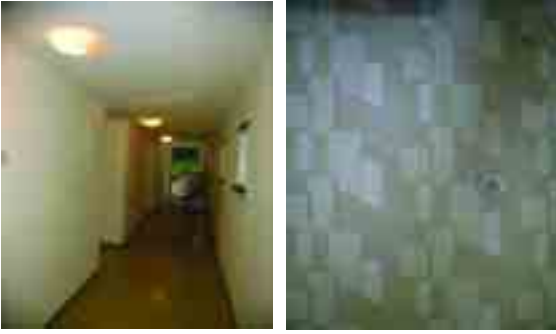
Sömek Evi'nde de giriş-orta hol ekseninin bu görevi sürdürdüğü gözlenir. Bu eksen, konutu gündüz ve gece bölümü gibi işlevsel açıdan ikiye ayırır: açık mekan ilişkili gündüz bölümü-ki klinik de buraya dahildir- ve özelleşmiş birimleriyle daha içe dönük gece bölümü.

Gece bölümü koridoruna yine orta holden ulaşılır. Tek taraflı kullanılan bu koridor boyunca eşit büyüklükte üç yatak odası sıralanmakta, girişe yakın bir konumda yer alan banyodan çamaşırhane'ye geçilebilmektedir. Buradan, çamaşır kurutma için kullanılan bir arka avluya ulaşmak mümkündür, ve kuşatılarak adeta gizlenmiş olan bu servis mekanından, bir kapıyla, kendini yine giriş avlusunda bulabilmek şaşırtıcıdır. Ama, yatak odaları koridoru sonundan bir başka örtülü terasa ulaşılması, buradan taş kaplı bir duvarı izleyerek tekrar gizlenmiş servis avlusuna geçilebilmesi inanılmaz ve bir o kadar da heyecan verici bir mekansal-yaşamsal deneyimdir (Resim:7-9).

Koridor, banyo ve çamaşırhane minimum yükseklikte tutulduğu için yatak odalarında koridor üstüne açılan şerit pencereler yardımıyla çift taraflı bir hava akışı gerçekleşmiş olur. Belli ki, ağırlıklı olarak kuzey ve güneye açılan konutun servis mekanları ve girişi kuzeye, diğerleri ise güneş kontrolünün sıcak mevsimde örtülü teraslar ve saçaklar sayesinde kolayca sağlanabildiği, diğer zamanlarda ise güneşten yararlanmanın maximum olabildiği güneye bakması amaçlanmış, karşılıklı doğal havalandırmanın oluşmasına önem verilmiştir.

Öte yandan, ev sahiplerinin birkaç kaçınılmaz değişiklik dışında özgün tasarımın korunmasına gösterdikleri özen ve dikkat mesleğe saygınlık açısından ümit vericidir. Mimarın renklerini özenle saptadığı marley karoların ve salonun duvarlarını kaplamak için seçtiği modernist desendeki duvar kağıdının elli yıldan fazladır hala çok iyi durumda muhafaza edilmesi takdire değerlidir. (Resim:8)

Kütle bütünü'nün işlevsel bölünmesi ve bu parçalanmanın örtülü teraslar ve avlularla bağlanması kütle düzenindeki plastik etkiyi artırır. Dış yüzeylerde konum ve biçimlenme olarak salt ait oldukları mekanın işlevini yansıtan

Resim 7-8. Arka bahçeye açılan yatak odaları koridoru, orjinal duvar kağıdı deseni

Resim 9. Arka teras

pencerelerin tanımladığı doluluk boşluk düzenindeki sadelik dikkat çeker. Buna karşın, dış cephe kaplamasındaki çeşitlilik, bazı pencerelerin duvar yüzeyinden sövelerle tanımlanarak öne çıkması, pergola ve saçakların sağladığı gölge oyunları, yüzey hareketliliği ve derinlik her yönüyle düşünülmüş ve tasarlanmış bir sürecin ifadesidir. (Resim: 10-11)

Resim 10-11. Farklı malzeme kullanımı ve yüzey detayları

*Doç.Dr. Doğu Akdeniz Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Öğretim Görevlisi.

**Doğu Akdeniz Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Araştırma Görevlisi.

***Dr. Doğu Akdeniz Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Öğretim Görevlisi.

DÜNYA MİMARLIK GÜNÜ VE DÜNYA KONUT GÜNÜ FORUMU: "KENTİ PAYLAŞMAK" - İZLENİMLER, GÖRÜŞLER

Şebnem Hoşkara* - Pınar ULUÇAY**

1985 yılında Uluslararası Mimarlar Birliği tarafından başlatılan 'Dünya Mimarlık Günü' her yıl Ekim ayının ilk Pazartesi günü, Birleşmiş Milletler tarafından ilan edilen Dünya Habitat (Konut) Günü ile beraber kutlanıyor. UIA'nın bu yıl 3 Ekim 2005 Pazartesi'ne rastlayan Dünya Konut ve Mimarlık günü için tüm ülkelerde tartışmaya açtığı tema "Kenti Paylaşmak" (Sharing the City) idi.

Temmuz 2005'te İstanbul'da gerçekleştirilen Dünya Mimarlık Kongresi ve UIA Genel Kurulu'nda UIA Başkanı seçilen Gaetan Siew tarafından dünyaya duyurulan temanın amacı, toplumların UIA Kongresi'nde ele alınan konulardan hareketle, kentin değerleri, kültürleri ve mirası yanında yaşanırılığı, kalitesi ve işlevselliğini tartışmaları idi.

Tüm dünyada mesleki kurum ve kuruluşların düzenlediği etkinliklere paralel olarak, Dünya Mimarlık günü, Kuzey Kıbrıs'ta, Kıbrıs Türk Mimarlar Odası'nın Doğu Akdeniz Üniversitesi Mimarlık Fakültesi ile ortaklaşa gerçekleştirdiği 'Kenti Paylaşmak' temalı forum, Kıbrıs kentleri için DAÜ Mimarlık Fakültesi'nde çeşitli vesilelerle üretilmiş analiz, öneri ve projelerin poster sunuşlarının yapıldığı küçük çaplı bir sergi ve ardından gerçekleşen kokteyl ile kutlandı.

Mimarlar Odası Başkanı Tarkan Davulcu ve DAÜ Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölüm Başkanı Şebnem Önal Hoşkara'nın günün anlamına ilişkin yaptıkları açılış konuşmalarının ardından 'kent nedir?', 'kentlerin sorunları nelerdir?' ve 'kenti paylaşmak kavramından ne anlıyorsunuz?' sorularıyla 'kenti paylaşmak' teması tartışmaya açıldı. Ağırlıklı olarak genç mimarların katıldığı ve soru-cevap şeklinde yürütülen forumda Kıbrıs'lı mimarlar aşağıdaki değerlendirmeler ışığında görüşlerini paylaştılar.

Kent nedir?

"Binalar ve arasındaki boşluklara yerleştirilmiş sosyal bir olgu".

"Doğal olanın tam karşısı, herşeyi ile tasarlanmış, bitmiş yapılı bir çevre".

"İçerisinde yaşadığımız toplumla paylaştığımız büyük bir konut".

"İnsan ilişkilerinin en rasyonel şekilde paylaşıldığı ekonomik, sosyal ve kültürel yaşamın bütünü oluşturarak fenomen".

"Topluluk halinde yaşama dürtüsü olan, çoğalan, sonu ve başı olmayan bir ürün, yaşayan bir organizma".

"İnsanların virüs örneğinde olduğu gibi çevreye müdahalesi, doğanın bozulmuş hali".

"Yaşanabilir olması gereken yer".

"Günün şartlarına göre renk değiştirebilen, esnek olan bir yerleşimler bütünü".

"Kullanıcısı tarafından sahip çıkıldıkça yaşayan bir olgu".

"Kırsalın bir adım ötesine cevap verecek mekanlar bütünü".

'Kent nedir?' sorusu tartışılırken ortaya çıkan önemli bir nokta da 'kentli olmak'tan ne algılandı ve anlaşıldıydı. Bu bağlamda 'Kentli kimdir?' sorusuna verilen cevaplar ise şöyleydi:

"Kente adapte olan birey".

"Aile / konut yaşamı dışındaki hayatı tercih eden, kamu alanının kullanımı sayesinde iletişim kurabilen, kente gönül vermiş topluluk".

"Üretim ilişkilerinin belirlediği sosyal yapının parçası olmaktan öte sosyal-kültürel paylaşım içinde olan topluluk".

"Kenti özümseyen kişiler".

"Semtli veya mahalleli olmanın ötesine geçebilen kişi".

"Kent planlamasında söz sahibi olan kullanıcı".

"Kentin kullanım talimatı olduğunun bilincinde olan kişi".

"Demokrasiyi besleyen, iyi eğitilmiş, karar verme bilgisi ile donatılmış birey".

"Kenti oluşturan hareketli ve durağan nüfustan, ikincisinin kente beslediği aidiyet duygusu gelişmiş bireyler".

"Kullanıcının kenti algılama biçimine göre değişen olgu".

"Kentte sevecek, benimseyecek birşeyler bulan, kente değer veren, kentle duygusal bağ kuran kişiler".

Yukarıdaki cevaplardan da anlaşılacağı üzere, kent kavramının pek çok boyutu vardır. Bir başka deyişle kent, çok boyutlu, yaşayan ve sürekli değişim içinde olan

çok boyutlu, yaşayan ve sürekli değişim içinde olan sosyal ve ekonomik bir organizmadır. Kentli ise, bu organizmanın özünü oluşturur.

Kentle ilgili en önemli üç sorun nedir?

"Trafik yoğunluğu, prototipleşmiş, kimliksiz sokak mobilyaları".

"Kamusal otoritenin kullanıcı katılımını dikkate almadan kentle ilgili bireysel kararlar alması, çözümü bekleyen Kıbrıs sorunu".

"Kent'in teorik bir eğitim sürecine dayanmaması, sunulanın kullanılmaya / sorgulanmaya başladığı anda kent-kentli ilişkisinin ortaya çıkması, bu sürecin ortaya çıkmasına kadar yaşanan rahatsızlıklar".

"Hareketli nüfustan dolayı kentin sahiplenilmemesi, günlük ihtiyaç sonrası kendi özel bölgelerine çekilen hareketli nüfusun kenti yaşamaması, yaşatmaması".

"Kimlik-kimliksizlik, planlama-demokrasi, benzer olmayan insan grubu-benzer insan grubu".

"İç göç-dış göç, kentin rant merkezi haline gelmesi, bunun için planlanıyor olması, kullanıcıyı ezerek kentin dışına itmesi".

"Kentliyi biraraya getiren sokak, meydan gibi kamusal mekanların dönüşümü, yok olması".

"Katı sınırları olan, içine kapalı, şeffaf olmayan bir yaşamı 'korumaya' çalışmanın yarattığı sorunlar, ör: Lefkoşa sur içi".

"Kent sınırlarının yeniden tanımlanması gereği".

Bu sorunun cevabı forum çerçevesinde daha çok Kıbrıs özeline indirgenerek yorumlanmıştır. Kanımızca bunun nedeni, bulunan ülkede yaşanan kentlerin sınırsız sorunlarının genellemelerin önüne geçecek kadar bellekleri meşgul etmesidir.

Kenti paylaşmak kavramından ne anlıyorsunuz?

"Kent korumasının olmadığı yerde kenti paylaşmak kavramından konuşmak doğru mu"?

"Kenti paylaşmanın ön şartı kenti sahiplenmektir, kentin alt yapısını oluşturmaktır".

"Kent'in bizim olduğunu söylemek, kenti bensimektir".

"Kent'in bir elemanı olan apartmanı paylaşmayı bilmek, kenti paylaşmaktır".

"Kenti paylaşmak, kentlinin geçmişine duyduğu özlemdir".

"Kenti paylaşmayı bilmek eğitim gerektirir; heterojen kullanıcı karakterinden dolayı kent tasarımı imkansızdır; bu noktada tasarım duracağı noktayı bilmelidir çünkü yapay çevre bir süre sonra kullanılmaz hale gelmektedir".

"Kent'in boyutları tasarımı aşsa da temel kararlar verilebilmeli, optimuma ulaşılabilir".

"Avrupa kentlerinde varolan bireysel araç yerine toplu taşıma, tarihin korunması ve aktarılması ve bunun gibi standartlara ulaşmak temel hedef olmalıdır çünkü bu standartlara yaklaşma gayreti kentli olmanın gereğidir".

"Kentte yaşayan her bireyin rahat ve huzurlu bir mekanda yaşaması onun temel haklarından; demokratik toplumun bir gereğidir".

Yukarıdan takip edilebileceği gibi, forumun özünü ve ana temasını oluşturan bu son soruyla ilgili olarak gelen yorumlar, yine bulunan ortamla ilgili olarak, biraz da sorunlarla bağdaştırılarak ortaya konulmuştur. Forumun amacının ve genel beklentisinin, "kent'in farklı yönleriyle paylaşılması" ve "kent dayanışması" bağlamına odaklanması olduğu düşünüldüğünde, verilen cevaplar ve ortaya konan görüşler, zamanında kısıtlı olmasından dolayı, bize konuya ilişkin bir genelleme yapma imkanı tanımamıştır. Forum boyunca, UIA'nın bu bağlamda ortaya koyduğu;

"Kent'in değerlerinin, kültürünün ve mirasının paylaşılması,

"Kent'in yaşanırılığının ve kalitesinin paylaşılması,

"Kent'in işlevselliğinin ve mükemmelliğinin paylaşılması,

"Kent'in daha az ayrıcalıklı kesimlerle ve evsizlerle paylaşılması".

"Kent'in insanlık yararına sunduğu teknolojilerinin paylaşılması,

gibi temalar, daha yerel ölçek içinde ele alınabilmektedir".

Sonsöz*

Yaşamla tanıştığımız, yaşamımızı sürdürdüğümüz kente sahip çıkmalıyız, onu özümsemeliyiz; ancak bunu yap-

bilmek için o kente tutkun olmalıyız, ölesiye sevmeliyiz. O kadar tutkun olmalıyız ki, kentimizi, 'ötekine' sevdirebilmeliyiz; tabi aynı şekilde, 'öteki' de, o kenti sahip çıkacak kadar çok sevmelidir. Paylaşım ve sahiplenme ancak bu şekilde gerçekleşir.

Buradan yola çıkarak, paylaşabilmek için kentlerimizi, yaşadığımız çağın kendi siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel karakterlerine göre, yoksullukla zenginliğin, hastalıklarla esenliğin, çirkinliklerle güzelliklerin, ve yönetenlerle yönetilenlerin "beraber" paylaştıkları yerleşim merkezleri olarak, sosyal, ekonomik, siyasal ve kültürel çeşitliliğin ortak yaşam mekanları haline getirmeye çalışmalıyız.

Kentlerimizde kiracı gibi değil ev sahibi gibi oturmalı ve yaşamalıyız.

Kentlerimizin değerlerinin bilincinde olmalı, onları korumalı ve yaşatmalıyız.

Kentlerin yönetiminde ve paylaşımında dengeli ve hakça davranmalı; gelecek kuşakların yaşam ve kentli haklarını gözetmeliyiz. Bu amacın gerçekleştirilmesi için kent yönetiminde adalet, katılım ve demokrasi kavramlarını ön plana çıkarabilmeliyiz.

Herkesin ortak mirası olan kültür ve doğa değerleriyle birlikte yaşamın sürdürülebilir güvencesini oluşturan ekolojik ve doğal kaynakları gözetecek bir "paylaşım"ı gerçekleştirmeye çalışmalı ve bunu yaparken kentsel planlama, kentsel tasarım, ve mimarlık disiplinlerinden etkin olarak yararlanma yolunu seçmeliyiz.

Başta hükümetler ve yerel yönetimler olmak üzere, kamu, sivil ve özel tüm kesimler olarak kentler üzerindeki beklentilerimizi sadece kendi amaçlarımız açısından değil, genelde tüm toplumun ve gelecek kuşakların ortak çıkarları bağlamında tanımlamalıyız. Ancak bu türden yaklaşımlarla kentlerimizi daha yaşanabilir mekanlar haline getirebilir, sürdürülebilir kılabiliriz.

Kentlerimizin değerlerinin farkında olmadan ve bu değerleri korumadan onları yaşamak ve yaşatmak mümkün olmayacaktır.

Memleketine tutkun Nazım Hikmet'in de 1961 yılında yazdığı Sarı Saman şiirinde de dediği gibi:

"İki şey var ancak ölümle unutulur
anamızın yüzüyle, şehrimizin yüzü."

*Sonsöz'ün içinde yer alan bazı öneriler, TMMOB Mimarlar Odası Merkez Yönetim Kurulu'nun 3 Ekim Dünya Habitat ve Mimarlık Günü dolayısıyla yayımladığı bildiriden yararlanılarak oluşturulmuştur. (<http://www.bursamimar.org.tr/html/mimarlik-gunu.htm>)

Bu yazı, Şebnem Hoşkara ve Bahar Uluçay'ın notlarından; Cem Kara'nın ses bantlarından yararlanılarak derlenmiştir.

Fotograflar: cemkara

*Doç.Dr. Doğu Akdeniz Üniversitesi,
Mimarlık Fakültesi, Öğretim Görevlisi.

*Doğu Akdeniz Üniversitesi, Mimarlık
Fakültesi, Araştırma Görevlisi.

MİMARLAR İÇİN KENTSEL TASARIM

Şebnem HOŞKARA*

Mimari, kentin zaman içindeki yapısıdır ve bu nedenle kentin görsel imajı ve farklı mimarların eserlerinin bir bütünüdür. Kenti gösteren mimaridir ve kentin kuruluşuyla birlikte oluşmaya başlar. Estetik yaklaşım ve daha iyi yaşam alanları yaratmak, mimarlığın iki kalıcı karakteristik özelliğidir (Rossi, 1991). Ayrıca mimari, kentteki 'kentsel sanatın' belirleyicisidir. Rossi'nin (1991, p 116) işaret ettiği gibi, kentlerdeki kimi kentsel eserler ve mimari tarzlar bazı ortamlarda kendiliğinden o kadar öne çıkar ki, insanlar o kentten bahsederken farklı bir hassasiyetle Gotik kent, Barok kent, neo-klasik kent gibi tanımlamalar yaparlar. Bu "tarz" tanımlamaları birden morfolojik tanımlamalara dönüşürler ve kentsel eserlerin tanımlamasını yaparlar.

Ancak günümüzde mimarlar, Teymur'un (1997, p 20) tanımlamasıyla binaları, "... şeffaf bir deniz olan 'kent' üzerinde yüzen adalar olarak tanımlanan 'yer'lere yerleştirme eğilimindedirler; veya kenti, ya üzerine fırçayla yeni renkler eklenecek dev bir tual veya birinin mimari yeteneğini göstereceği çok büyük bir bina gibi görmektedirler."

Bir başka deyişle, bazı istisnalar olmakla beraber çağdaş mimarlıkta binalar, şehir görmezden gelinerek özerk varlıklar olarak muamele görmekte ve bu da aslında parçası oldukları 'kent kontekstine / bağlamına' da uyumsuz olmalarına neden olmaktadır. Birçok mimar kentlere 'şeffafmış gibi yok muamelesi' yapmakta veya kentleri bir yer planındaki 'çizgiler' gibi görmektedir veya mimari eserlerinin arkasındaki 'fon' olarak kabul etmektedir. Bağımsız binalar yapmanın 'mimarlık' olduğu düşüncesiyle yer planları, bölümler, yükseltmeler ve perspektif çizimler verilen toprak parçasının sınırlarında veya her yerden birkaç metre payla biter. Kentin uzamsal ve sosyal kontekstinin görmezden gelinmesi aynı zamanda 'mimarının kent kontekstine olan etkilerinin 'de yok olmasına neden olmaktadır. Bununla birlikte, nasıl duvarlar, kolonlar, v.b binaları oluşturuyorsa, binalar da (kentsel kontekst içinde) çevrelerindeki alanla birlikte kenti oluşturan elemanlardır.

Bugün, toplumun tüm diğer üyeleri gibi ve hatta onlardan daha fazla hassasiyetle mimarların da varolan

tarihi, doğal ve yapısal çevrenin önemini anlamaları, kent ve onun insanlara sağladığı hayat kalitesi ve fiziksel çevre açısından büyük önem taşımaktadır. "Mimarların estetik kaygılarla pek çok şey yapmaları nedeniyle şehir plancısı veya kentsel tasarımcı olmamaları gerektiğini" savunmakta olan Denise Scott Brown (Scott Brown, 1990, p 9) gibi kimselerin, mimarlar ve mimarlık mesleği hakkındaki olumsuz düşüncelerini değiştirebilmek için mimarlıkta ve kent mimarisinde, "kentin geniş konteksti içinde yer alan meseleleri" çok iyi tanımlanmalıdır.

Bu nedenle, mimarlıkta binaların 'kontekstini (bağlamını)' ve 'içeriğini' etkili biçimde tanımlayanın 'şehir / kent' konteksti/bağlamı olduğu akıldan çıkarılmamalıdır. Bu sebeple mimarların, "mimariye kentsel bir bakış açısına" ve "mimari bir kentselleşme görüşüne" sahip olmaları ve aynı zamanda kentin ve kentsel tasarımın küresel kavramlarla ve öğelerle ilgili küresel meselelerinin tasarım sürecinde mekansal, morfolojik, dokusal, görsel, algısal, sosyal, fonksiyonel ve sonuna dek sürdürülebilir olmasına gayret etmeleri gerekir.

Günümüzde, 'kentte' yaşayan insan sayısı arttığı için ve birçok aktivite bir kent kavramı içinde gerçekleştiği için kentsel yaşam her geçen gün önem kazanmaktadır. Aynı zamanda şehirler, örneğin 'kent' ve mimari gibi, tek bir teori ile anlatılamayacak veya sadece geçici planlama ve sadece mimari tedbirlerle çözümlemeyecek kadar karmaşık ve giriftir. Mimari ve kentsel olguyla ortaya çıkan problemlerin çeşitliliği ve potansiyelinden haberdar olabilmek için, insanlar için yaratılacak olan hayatın ve fiziksel çevrenin kalitesine katkıda bulunmak için; bunların eğitime ve profesyonel uygulamaya uygun biçimde aktarılabilmesini sağlamak amacıyla çok iyi analiz edilmeleri gerekmektedir. Geleceğin mimarları için kentsel tasarım hedefleri kentsel tasarım, harici tecrübeden daha fazlasını, öz, alanların fonksiyonallitesi, felsefesi, bir teklifi sunmak ve projelendirmek gibi pek çok şeyi daha bünyesinde barındırır. Tasarım önemlidir, bu nedenle ihtiyaçları karşılarken insanların mekanlar hakkındaki tecrübelerinden yararlanır ve yaşam kalitesine katkıda bulunur. Kentsel tasarım ve kentsel tasarım eğitimi, kaliteli bir çevre yaratmanın ön koşuludur.

Bu açıdan ele alındığında, mimarlar için kentsel tasarım eğitimi işin özü olarak algılanmalıdır, çünkü kentsel tasarım

nesneler arasındaki ilişkiye, bağlantıya, içeriğe, nesnelerin kendilerinden daha çok odaklanmakta; uzun vadeli, zaman içinde artan büyüme, karmaşık karar verme ve farklı seviyelerde ve türlerde karar verme arasındaki ilişkiler ile ilgilenmektedir.

Kentsel tasarım mimari tasarımda geniş düşünmeyi ve çevreyi geniş bir perspektif içinde algılamayı destekler. Bu nedenle kentsel tasarım, mimarinin geleneksel uğraşlarına sosyal, kültürel, ekonomik, kentsel ve çevresel boyutta sistematik ve organize bir şekil verir. Buna bağlı olarak kentsel tasarım faktörleri ve yöntemlerini kapsayan mimarlık eğitimi, yeni gelişmenin konteksti içinde saklı olan içeriği (yeni mimari projelendirme / tasarım da dahil olmak üzere) anlamaya ve sunulan tasarımın, daha ön tasarım geliştirme ve kontrol aşamasındayken etkileri ve kalitesi açısından değerlendirilmesini sağlayacak beceri ve metodolojinin değerini yükseltmektedir.

Thompson'un (1993) değişimiyle "sadece mimar olmamalı mimarlığın ötesinde bir yerlere gelmeliyiz, kentsel tasarımcılar olmalıyız". Böyle bir akım, yapısal alanı birbirinden bağımsız bölümler topluluğu olarak değerlendirilmekten kurtarma yolunda destek sağlayacaktır. Mimarlar için kentsel tasarım eğitimi, böyle öncelikli bir hedefin kelime dağarcığına katkıda bulunabilir.

Kentsel tasarım eğitimi, planlama ve mimari unsurlar da dahil olmak üzere bağlantılı tüm diğer yan dallardan doğan geniş yelpazedeki beceri ve yöntemlerin uygulamasını içerir. Böylece, mimarlık bölümlerinde (uygulamadaki mimari hedefler için gerekli olan) kentsel tasarım eğitiminin verilmesi, mimarlık eğitimine kesinlikle çok disiplinli bir yapı kazandıracaktır.

Geleceğin mimarları için kentsel tasarım eğitiminin hedefleri kentsel tasarımın mimarlık ve mimarlık eğitimindeki rolünün artmasıyla, mimarların aynı kentsel tasarımcılar gibi kent hakkında, kentten ve kenti tasarlama ve planlamayı öğrenmeleri gerektiği farkedilebilir.

Ancak, mimarlık müfredatı içinde yer alacak olan kentsel tasarım eğitimi bir kentsel tasarımcı yetiştirmeyi amaçlayan eğitimden ziyade, ağırlıklı

olarak "kent ölçeği" ve "çevresel bilinç" ile ilgili olmalıdır. (Tam anlamıyla bir kentsel tasarımcı yetiştirmek hem daha fazla zaman hem de daha büyük kaynaklar gerektirir.) Mimarlık bölümlerinde iyi bir kentsel tasarım eğitimi verilmesine öncülük eden bu amaç temel alınarak, geleceğin mimarları Tablo 1'de belirtilmiş olan kentsel tasarımla ilintili küresel konular, kavramlar ve unsurların yanı sıra kentsel tasarım hakkında Tablo 1'de özetlenmiş olan belirli bilgi ve becerilere de sahip olacaklardır.

Geleceğin mimarları için kentsel tasarım eğitimi yöntemleri ve araçları mimarlık müfredatı içerisindeki kentsel tasarım eğitimi için bir teori ve metodoloji saptamadan önce tüm amaçlar kapsamlı olarak tanımlanmalıdır. Ana hedef, mimarlık öğrencisine / geleceğin mimarlarına kentsel tasarım konularında bilgi vermek ve onları, becerilerini mimari tasarım içinde kentsel tasarım ve ilgili konularda / kavramlarda kullanabilecekleri şekilde eğitmek olarak belirtilebilir.

Çevrenin korunmasının bu kadar önem kazandığı çağımızda, mimari, en geniş anlamda çevrenin bütünü oluşturan olgu olarak kabul edilmelidir. Bu nedenle, mimarlık eğitiminde öğrenciler, tasarımın sadece fiziksel çevrenin veya sanatsal eserlerin inşa edilmesi anlamına gelmediğini, aynı zamanda insan-çevre ilişkisini de sağladığı bilincine varmalıdırlar.

Kaynaklar

"ÖNAL, Ş., FASLI, M. (2004), "Mimari Tasarım Süreci İçinde Kentsel Tasarım Olgusu", Mimarlık Eğitiminde Tasarım Stüdyolarına Farklı Yaklaşımlar, ed. H. Gökmen, D. Süer, Mimarlar Odası İzmir Şubesi Yayınları, s. 75-83

"ROSSI, A. (1991), The Architecture of the City, Sixth Edition, London, Cambridge, MIT Press.

"SCOTT BROWN, D. (1990), "Between Three Stools: A Personal View of Urban Design Pedagogy", Architectural Design, Vol. 60, No 1-2, pp. 9-20.

"TEYMUR, N. (1997), "Expanding the Spatiality in Education", in Proceedings of MERA 97: International Conference on Environment-Behavior Studies for the 21st Century, 4-6 November 1997, Tokyo, Japan, p. 35.

"THOMPSON, J. (1993), "Hunt Thompson Associates", Urban Design Quarterly, January, pp 12-13.

KENTSEL TASARIM VE İLGİLİ KONULARDA (GELECEKTEKİ) MİMARLARA VERİLMESİ ÖNERİLEN	
GEREKLİ BİLGİLER	ÖZEL BECERİLER
Kentsel morfoloji	Problem belirlenmesi ve çözümü
Kent bileşenleri	Araştırma ve bilgi toplama
Mekansal strüktür	Tasarım bilinci
Kentsel doku	Mevcut yapılanmış formun farkına varma ve özümseme
Binalar ve diğer binalar arasındaki ilişki	Temel stratejileri ve gereksinimleri belirleme
Binalar ve kentsel mekanlar arasındaki ilişki	Çeşitli değerlerin ve davranış biçim- lerinin bilincinde olma
Kentsel koruma / yenileme	Büyük ölçekte ve kapsamlı bir prob- lem üzerinde analiz
Gereksinimler ve tasarım alanları	Süreç ve yöntem
Kentsel mekan (sokak, meydan) tasarımı	Karar verme
Kentsel peyzaj	Grup çalışması
Kent imajı	
Çevre kalitesi	
Kent yapısı (townscape)	
Arazi kullanımı	
Araç ve yaya trafiği (ve ilgili tasarım konuları)	
Geçirgenlik	
Anlaşılabilirlik	
Çeşitlilik	
Ulaşılabilirlik	
Esneklik	

Tablo1 Mimarlara için kentsel tasarım bilgileri ve becerileri (Önal & Faslı, 2004, s. 78)

1ft2 Geçmişten geleceğe 1 ayakkare

Banu TEVFIKLER ÇAVUŞOĞLU* - Cem KARA*

Echo-Arts Living Arts Centre, Kıbrıs'ın iki yanından ve İngiltere'deki Alibi Tiyatrosu'ndan yaratıcı sanatçılarla işbirliği içinde hazırlanmış toplumlar ve disiplinler arası bir performans oyunuyla sanatseverlerle buluştu.

Proje içindeki çekirdek grubu, Arianna Economou (Kareograf, dansçı ve proje direktörü), Dorinda Hulton (Dramaturg ve proje director yardımcısı), Serhat Selişik (Heykeltraş, enstalasyon sanatçısı), İlker Kaptanoğlu (Müzisyen ve besteci), Horst Weierstall (Enstalasyon sanatçısı ve dokümantör) ve Peter Hulton (Video sanatçısı ve dokümantör)'dan oluşan sanatçılar oluştu.

Performans otobiyografik öykü parçaları, görüntü ve metaforları kullanarak 1901-1951 yılları arasında batıdaki Güzelyurt ile doğudaki Mağusa'yı ve bu iki bölge arasındaki diğer bir çok yeri birbirine bağlayarak tüm Kıbrıs adasını dolaşan eski Kıbrıs Yönetimi Tren Yolu'na odaklandı. Lefkoşa'da Kaymaklı bölgesinde bu tren yolu iki bağlantı halinde ağırlıklı olarak Kıbrıslı Türk ve Rum toplumu arasında ikiye ayrılırdı. Performans araştırmasının bir bölümü olarak sanatçılar şu anda sınır çizgisinin iki yanına ayrılmış bir çok Kıbrıslı Türk ve Rumla bu tren yoluna ilişkin anıları ve bölünme öncesi karışık toplumdaki yaşantıları ve çocuklukları üzerine görüşmeler yaptılar.

Proje finansal olarak Kıbrıs Tiyatro Organizasyonu (THOC), USAID ve UNDP tarafından fonlanan ve UNOPS tarafından yürütülen İki Toplumlu Geliştirme Programı, (Güney) Eğitim ve Kültür Bakanlığı Kültürel Hizmetler, Kıbrıs Gençlik Kurulu, Alibi Tiyatrosu ve Mark Ward Vakfı tarafından desteklenmiştir. Etkinliğin Medya Sponsorları da Politis Gazetesi ve Cyprus Mail Gazetesi olmuştur.

'One Square Foot' (Bir Adım Kare) grubu tarafından yapılan ilk alana özel (site specific) deneysel etkinlik, 40 dakikalık bir yürüyüş ve bir kaç küçük faaliyetle birlikte Güney Lefkoşa'da, Kaymaklı'daki Gramiko Parkı'nda başlayarak, tampon bölge yakınlarındaki küçük bir kafenin karşısında son bulmuştur. Bu ilk

etkinlik, yerin kullanımına ilişkin grup araştırmasının bir kısmına kaynaklık etmek ve zenginlik katmak amacıyla olup,

fotoğraf: serhat selişik

eskiden Kaymaklı'dan geçmek üzere kullanılan Kıbrıs'ın biricik tren yoluna yoğunlaşmıştır. Bilet ya da davetiye olmamasının nedeni, etkinliğin herkesin katılımına açık olması olmuştur.

Alana özel ikinci etkinlik, Kuzey Lefkoşa'da Küçük Kaymaklı'da gerçekleştirildi. Metaforlarla yüklü hikayelere eşlik eden dans performansı, Hasder'den başlanarak Küçük Kaymaklı Sokağı boyunca devam etti.

Alana özel bu iki etkinlik, 4 tiyatro performansı ortaya çıkartmak üzere kurgulandı. Bu performanslar doğası gereği deneysel ve disiplinler arası olup önce Ayios Andreas Tiyatro salonunda, bunu takiben de Arabahmet Kültür Evi salonunda izleyici ile buluştu.

*Dr. Doğu Akdeniz Üniversitesi, İç Mimarlık Bölümü, Öğretim Görevlisi.

**Yüksek Mimar

biz O'nu sever(is)dik!

Banu TEVFİKLER ÇAVUŞOĞLU* - Didem ÇELİK** - Afet ÇELİKER***

herşey birdenbire oldu! ortadan kayboldu! kendi isteğiyle olmasa da. dirense de... kimse O'na sormadı ki... ya da bizlere! yıllar yılı hafızamızda yer etmiş bir ikon, bunun hiç anlamı yokmuşçasına yıkıldı... gitti... herşey birdenbire oldu! ortadan kayboldu! kendi isteğiyle olmasa da. dirense de... kimse O'na sormadı ki... ya da bizlere! yıllar yılı hafızamızda yer etmiş bir ikon, bunun hiç anlamı yokmuşçasına yıkıldı... gitti...

fotoğraf: didem çelik

halbuki ne kadar da vakurdu! sapasağlam, kendinden emin, inat ve gururla duruyordu yerinde!!! buradayım, sizin için! beni yaşatın dermişçesine! ama kimse dinlemedi O'nu! ne de bizleri! soran da olmadı ya, o başka! yerine BEŞ-TANE-KOCA-KOCA-YILDIZLI otel yapacaklarmış!!!!

fotoğraf: didem çelik

fark edemedik galiba! yine bir potansiyeli kaçırdık! bazı şeyleri çok kolay harcıyoruz. önümüzde duran değerleri gözardı ediyor, anlamlarını es geçiyor, farkına ya geç varıyor ya da tamamen yitip gitmelerine izin veriyoruz. bu biraz lüks olmuyor mu? bize de özgü, "gelişmekte olan bir ülke" olma gerçeğini kaçınılmaz itinalarla hep hatırlamak durumunda değil miyiz oysa?

yer ya da yön tarif etme/bulmada önemli bir referansımız, herkesçe bilinen, ait olduğu şehrin yaşadığı ne varsa eş zamanlı yaşayan ve de bunların izlerini günümüze taşıyan böylelikle de herkeste farklı anlamları ya da hatıraları olan severis un fabrikasının yıkımının akla getirdikleri sadece bunlar değil tabii...

fotoğraf: cem kara

şimdi çağımızın kaçınılmazı uzmanlaşmış mesleklerden bahsedeceğiz! tam da bu noktada! örnek mi verelim? tamam, 'tasarım' diyelim... tasarım bir çılgıktır... her ne durum ya da koşul sözkonusu olursa olsun, herhangi bir şeyin insan yaşamına armağan edilmesi anlamında tasarım bir bütünün çılgılığıdır... tasarım toplanıp, çıkarılıp, çarpılıp, bölünebilir...

mühendislik, mimarlık gibi ayrıştırılabilir...ama o bütün, sonuçta bütündür. o koparılamaz, ayrıştırılamaz, tek tek bölünemez algıda...

severis'in un fabrikasında ne yapılabilirdi peki??? bakış açıları ne kadar farklı olsa da, gerçekleştirme teknikleri ne kadar ayrı yollardan gelip ortaya konsa da bir bakış açısı

da şu olamaz mıydı: yeniden işlevlendirmek??? O zaman tasarımda bahsettiğimiz ayrıştırmayı ele alıp, aslında bölünmeyen bir bütüne başka bir yolla ulaşabilirdik... 'iç mimarlık' uzmanlık alanı diğer takım arkadaşlarıyla (mimarlık, mühendislik, grafik tasarım...) bütünleşerek, bu ikon yine bol yıldızlı bir otele dönüştürülebilirdi...

fotograf cemkara

hem de özünde barındırdığı değerleriyle... günümüzde, ülkemizde yeterin de üstünde bir sayıda olan iç mimarlarımız da böyle güzel bir projede görev almanın sevincini yaşırdı... çok mu zordu? değildi! uzman mı yoktu? çoktu! e peki problem nerede?

*Dr. Doğu Akdeniz Üniversitesi, İç Mimarlık Bölümü, Öğretim Görevlisi

**Doğu Akdeniz Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Araştırma Görevlisi.

***Doğu Akdeniz Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Araştırma Görevlisi.

O Fotoğraf Karesi...

Afet ÇELİKER* - Ahmet M. SAYMANLIER**

Mezuniyet törenleri, okul hayatımızda her zaman hatırlanan, unutulmayan ve hayatımızın o dönemine dair son noktayı koyan en önemli olaylar olmuşlardır. Ödüllürler, başarıdırlar, zaferdirlar aslında öğrenciler için... Aileler içinse gurur, onur, ve mutluluktur... Heyecan zirvededir artık... Öğrenciler başarılarından dolayı o günün yıldızdırlar, aileler özverilerinden dolayı... Eğitimense, bir yerde aileleri kadar aynı gururu taşırlar... Yani herkes için 'Mezuniyet' ayrı bir önem taşır. Hele bir üniversite mezuniyeti...

Doğu Akdeniz Üniversitesi, 2005 Bahar dönemi Mezuniyet töreninde, ilk kez yeni bir uygulama yürürlüğe koydu. Tüm Fakülteler kendi 'Mezuniyet Törenleri' nin organizasyonlarından sorumlu oldu. Bu sebeple, her Fakülte kendi komisyonlarını oluşturdu ve yoğun bir tempoyla çalışmalar başladı.

Mimarlık Fakültesi de aynı bilinçle bu yoğun tempoya dahil oldu, belki de daha büyük bir telaşla... Ne de olsa tasarımla içli dışlı olan, bunu bir hayat biçimi olarak benimseyen bir Fakülte, Mimarlık Fakültesi... Dolayısıyla, organizasyonda, mekan tasarımının böyle bir bakış açısına yaraşır olması çok önemliydi. Ne var ki, diğer bütün Fakültelerde olduğu gibi, imkanlar, zaman ve bütçe de son derece kısıtlıydı. Ancak bu etkenler, Mimarlık Fakültesi'nde yaratıcılık potansiyelinin sonuna kadar kullanılmasıyla giderilebilirdi. Ne de olsa iyi tasarımda, negatif etkenlerin, organizasyonun tümünü etkilemesi beklenemezdi. Sonuçta, 2005 Bahar döneminde mezun olacak öğrenciler, bizim öğrencilerimizdi. En iyisine layıktılar... Dolayısıyla, bu duygularla hazırlanacak bir organizasyon, kısıtlı imkanlara rağmen hiç unutulmayarak ve Mimarlık Fakültesi'ne yaraşır bir anı olarak hep hatırlanmalıydı.

Tasarımın bütünlüğü, işe başlarken en önemli ayrıntılardan birisiydi. Ana tema, öğrencilerle eğitim gördükleri meslekleri arasında bir bağ kurmak ve bunu görsel bir şölene dönüştürerek ailelerle paylaşmaktı. Mekan, önceden belirlendiği üzere, Mimarlık Fakültesi Açık Anfisidi. Bu açıdan bakıldığında zaman,

mekanın çevresinin görsel elemanlarla tanımlanması yaratmak istenilen atmosferi sağlayabilecek ve mezuniyet ruhunu tanımlayıp hissettirebilecek bir yaklaşımdı. Böylelikle, gerek öğrencilerimizin kendi silüetleri gerekse projeleri kullanılarak büyük posterler tasarlandı. Strüktürü için kullanılan elemanlarda, Fakülte'nin anfisinde de hakim olan kırmızı renk uygulandı ve öğrencilerimizin birer yıldız gibi yürüyecekleri kırmızı halıya da gönderme yapılmış oldu.

Büyük posterlerin tasarlanması çok ekonomik bir çözüm olmamasına rağmen, kısıtlı zaman için idealdi. Kuran Metal Sanayi'nin sponsorluğu ise ekonomik problemi de ortadan kaldıran çok özverili ve duyarlı bir davranış oldu. Öğrencilerin heyecanını canlı tutabilmek için, son güne kadar mekandaki posterler yerlerini almadı. Herşey, tam bir 'sürpriz'di.

O gün gelip çatığında sabahın ilk ışıklarıyla hummalı bir çalışma başladı. Oturma elemanları düzenlendi, kırmızı halılar serildi, çiçekler yerleştirildi, ve en önemlisi posterler yerlerini aldı...

Böylelikle, hem gelen konuklar, hem de öğrenciler için çok renkli fonlar oluşturuldu. Bunların yanında, mezuniyet heyecanının en üst seviyeye ulaşabilmesi için müzik parçaları özenle hazırlandı, konuşmacı kartları, ve davetiyeler de hep aynı temalı fonlarla tasarlandı. Herşey bir bütündü.

Aileler yerlerini aldı, öğretim üyeleri konuşmalarını en büyük başarı ve mutluluk dilekleriyle gerçekleştirdi, ve öğrenciler de azimle, emekle geldikleri bugün, diplomalarını büyük bir gururla aldı.

Doğu Akdeniz Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, 2005 Bahar Mezuniyet Töreni, onlar için şimdi gülümseyerek baktıkları birer fotoğraf karesi olarak kaldı. O fotoğraflarda gördüklerinizden memnun ve mutlu olmanızı sağlayabilmişsek, ne mutlu bize!!!

*Doğu Akdeniz Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Araştırma Görevlisi.

** Doğu Akdeniz Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Araştırma Görevlisi.

özden ve gözden kaçıp kaybolma

Kağan GÜNÇE*

Değişen dünya ile birlikte, doğal olarak sosyo - kültürel yaşamda da değişimler ve dönüşümler söz konusudur. Bu bağlamda, değer yargılarının, dünya görüşünün, inançların, aile-akrabalık-toplum ilişkilerinin, beklentilerin, umutların ve daha pek çok şeyin hızla değiştiği, buna bağlı olarak da toplumsal yapının yeni yönelimlere doğru ilerlediği bir zaman boyutu içerisinde yaşamaktayız. Bu boyut içerisinde birçok şey eskimekte, kaybolmakta, kaybolmamak için değişim ve dönüşümle yaşama mücadelesi vermekte veya verdirilmektedir.

"Kaybolmak" sözcüğünün, zihindeki soyut ve genel tasarımının - kavramının mimarlıkta da değerlendirilmesi ve sorgulanması kaçınılmazdır.

Mimarlık açısından "kaybolma" kavramı irdelendiği zaman, öncelikle tarihi değer taşıyan mimari yapılar akla gelmektedir. Birçok tarihi yapı özgün işlevlerini kaybederken, birçoğu da işlevsel olarak eskiyerek kaybolma tehlikesi ile karşı karşıya kalmaktadır. Zaman onları "eskitemektedir". Bu nedenle de tarihi yapıların, fiziksel özelliklerinin işlevlerinden daha uzun ömürlü oldukları düşünüldüğü zaman, öze dönmesi çok zor hatta imkansızdır.

Ancak unutulmamalıdır ki, toplumları yaşatan, kaybolmalarını engelleyen, sosyo-kültürel değerleri ve gelenekleridir. Bu değerler, bir yandan toplumların tarihlerini oluştururken, diğer yandan da gelecek nesillere aktararak kültürel sürekliliği sağlar. Kültürün temel anlatımlarından biri olan tarihi yapılar, bölgesiyle kültürel ilişkisini gösteren önemli verilerden biridir.

Bu ve buna benzer nedenlerden varlıkları sürdürülmelidir. Aynı zamanda, tarihi ve kültürel değerleri olan yapıların "kaybolmadan" varlıklarını sürdürmelerini sağlamak, gelecek kuşakların esinlenebileceği bir sürecin yaşatılması anlamına da gelmektedir. Tarihi yapıların kaybolmasını engellemek ve toplumu bilinçlendirici, onları yüceltici birer anlam kazandırmanın en önemli yolu onları "yaşayan birer varlık" durumuna getirebilmektir.

Pekçok medeniyete evsahipliği yapmış olan Kıbrıs adası üzerinde yer alan ve tarihi önem taşıyan mimari yapıların azımsanmayacak kadar çok oldukları ve birçoğunun da gözden kaçıp, kaybolma tehlikesi ile karşı karşıya kaldığı bir gerçektir. Bunlardan bir tanesi de Mağusa şehrinde varlığını ısarala sürdürmeye çalışan, 1910 yılında, İngiliz sömürge idaresi tarafından inşa edilmiş Hükümet Konağıdır.

İngiliz Koloni döneminde inşa edilen bu seçkin yapı, 1974 yılında Kıbrıs adasında yaşanan savaş sırasında bombalanmış ve büyük ölçüde zarar görmüştür. O tarihten bugüne işlevsiz, harap ve atıl bir durumda şehir içerisinde yok olmama, kaybolmama mücadelesi vermektedir. Yapının özüne dönmesi, eski işlevine kavuşması, bu günün şartlarında pek mümkün değildir. Ancak, yeni işlevlerle donatılarak bu değerli yapının yaşatılması pek de zor değildir.

1974 yılından bu yana "gözden kaçmış" olan bu binanın "yaşayan bir varlık" durumuna gelebilmesi için, öncelikle yetkililer tarafından farkedilmesi gerekmektedir.

Bu doğrultuda yapılan birçok projenin yanında, 17-24 Haziran 2005 tarihleri arasında Doğu Akdeniz Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık ve Mimarlık Bölümleri tarafından organize edilen "sınırların ötesinde: kopmalardan birleşmelere" (beyond the boundaries: from fragmentation towards integration) temalı uluslararası yaz okulunda sanatçı Simge Uygur tarafından yürütülen "mekan terapi" isimli atelye çalışması çerçevesinde bahsedilen değerli yapıyla ilgili bir çalışma daha yapılmıştır.

"Mimari yapılar bir kültürün dünya görüşünün, yaşam biçimlerinin ve o coğrafyaya ait kültürel birikimin göstergesidirler" fikriyle atelye çalışmasını planlayan Simge Uygur, çalışmanın amacını şöyle ifade etmektedir:

"Yaşamın akışında coğrafyasal mekanda meydana gelen her değişiklik insanları etkilediği gibi bir biçimde fiziksel oluşumlara da yansır. Kıbrıs genelinde 1974 savaşı sonrası yaşanan toplumsal travmaların beraberinde fiziki yapılaşmada da bir kimlik sorunu ortaya çıkmıştır. Ülkenin

mimari karakteristik bütünlüğü ile örtüşmeyen, bu coğrafyadaki toplumun yaşam koşullarına, ihtiyaçlarına uygun tasarlanmayan binaların inşası her geçen gün ur gibi çoğalarak ülkenin fiziki görünümünü olumsuz yönde etkilemektedir. Mağusa şehri bu çarpık yapılaşmayı tüm çıplaklığı ile büyük oranda içinde barındırırken, dikenli tel örgüler içerisinde hapis kalan terkedilmiş bölümü ile de kentin kültürü ve tarihi çürüyüp yok olmayla yüz yüze bırakılmıştır."

Yakın zamanda kullanılabilir hale getirilebilmesi için girişimlerde bulunulmazsa eski Hükümet Binası ve benzeri durumdaki yapıların yıkılma ve yok olmayla karşı karşıya kalmasının kaçınılmaz olduğunu belirten sanatçı, bunun sonucu olarak da adanın mimari mirasın yok olması yönünde büyük bir tehdit unsuru olabileceğine işaret ederek, projesini geliştirmiştir.

Geliştirilen proje, "mekan terapi" diye adlandırılmış, bununla da kültürel mirasımıza sahip çıkmak ve korumak adına, yanık - yıkık mekanın acilen iyileştirilmesine; genelde şehrin, özelde yapının acısını hissedilebilir yönde somutlaştırmaya yönelik bir niteliğe işaret edilmiştir. Bu düşünce ile de, mekan, metaforik bir anlam taşıyan sargı bezleri ile sarılmıştır (bknz. fotoğraf 1, 2, 3, 4, 5, 6) .

Kültürel değişim ve dönüşüm sürecinde toplumların düşünsel yapılarının değişmesi, başarıya giden yolda en önemli etkenlerin başında gelir. Şehrin virane görüntüsünü normal bir durum olarak benimsemiş toplumda, bir farkındalık yaratma, ilgili kişileri bu yönde düşündürme ve sanatsal bir kaygı ile şehrin mimari yarasına dokunma çabaları göstererek toplumla düşünsel boyutta diyaloga geçilmiş; bu da projenin uygulanmasındaki temel hareket noktası olmuştur.

Fotoğraf 1. Atelye çalışmasında bina, metaforik bir anlam taşıyan sargı bezleri ile sarılmıştır. (Fotoğraf: Kağan Günçe)

Fotoğraf 2. Atelye çalışmasından bir görüntü. (Fotoğraf: Kağan Günçe)

Fotoğraf 3. Atelye çalışmasından bir görüntü. (Fotoğraf: Kağan Günçe)

Fotoğraf 4. Atelye çalışmasından bir görüntü. (Fotoğraf: Kağan Günçe)

Fotoğraf 5. Atelye çalışmasından bir görüntü. (Fotoğraf: Kağan Günçe)

Özellikle bu yapı için, toplumun her kesiminden gelen yardım çağrılarına, bu değerli etkinlikle bir yenisi eklenmiştir. 1974'den bu yana ilgililerin gözünden kaçan, ancak, yapılan bu ve önceki çalışmalar ışığında toplumun gözü önünde olduğu vurgulanmaya çalışılan bu ve buna benzer "değerli" - "önemli" tarihi değeri olan yapıların adaya, şehire ve topluma kazandırılması, onların "kaybolmaması" için projelendirilip, restore edilmeleri kaçınılmazdır. Ancak unutulmamalıdır ki gelecek kuşaklara aktarılması gereken

bu kültür ürünleri ile ilgili alınacak kararlar yalnız fiziksel yapıyla ilgili değil, toplumsal yapıyla da ilgili kararlardır; dikkatle ve özenle hazırlanıp uygulanmalıdır.

Fotoğraf 6. Atelye çalışmasından bir görüntü. (Fotoğraf: Kağan Günçe)

*Doğu Akdeniz Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi,
Öğretim görevlisi, (Doktora öğrencisi)

Kıbrıs'taki Modern Mimarinin, ilk Kıbrıslı Türk Mimar AHMET VURAL BEHAEDDİN örneğinde analiz edilmesi

Didem ÇELİK*

Kıbrıs' taki mimarinin özünü kaybetmeden anlamlı bir şekilde gelişebilmesi ve kendi kimliğini bulabilmesi için adadaki Modern Mimari' nin ilk örneklerinin incelenmesi önemli bir konu ve gerekliliktir. Bütün dünyada olduğu gibi Kıbrıs' taki mimari de, endüstrileşmeyi takiben ortaya çıkan 'Modern Mimarlık' akımından etkilenmiştir. Dönemin yerel mimarları Modernizmin etkisiyle, dünya ölçeğinde örnek gösterilebilecek pek çok bina tasarlamışlardır.

Bu bağlamda Doğu Akdeniz Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nde Prof. Dr. Zafer Ertürk ve Yrd. Doç. Dr. Senih Çavuşoğlu danışmanlığında sürdürülmekte olan 'Kıbrıs'taki Modern Mimarinin, ilk Kıbrıslı Türk Mimar AHMET VURAL BEHAEDDİN örneğinde analiz edilmesi' konulu doktora çalışmasının temel amaçlarından biri, Kıbrıs' taki Modern Mimarlık ile ilgili bugüne kadar detaylı bir çalışma yapılmamış olmasıdır. Araştırmanın bir diğer amacı, belki de en önemlisi ise, ilk Kıbrıslı Türk mimar olan Behaeddin' in yapılarının sistematik bir biçimde analiz edilerek 'Mimari Dilini' ortaya koymaktır.

Behaeddin'in yapılarının analiz edilmesinde, günümüz mimari araştırmalarında sıkça kullanılan Biçim Dilleri (Formal Language), Mekan Dizini (Space Syntax) ve Çizge Kuramı (Graph Theory) gibi teknikler kullanılmaktadır. Bahsettiğimiz bu bilindik teknikleri biraraya getirerek yeni bir analiz tekniği ortaya koymak ve Behaeddin' in yapılarını bu yeni teknik ile analiz etmek, doktora çalışmasının önemli amaçlarından ve farklılıklarından bir diğeri olacaktır. Sadece görsel olarak bile farkını rahatlıkla algılayabildiğimiz Behaeddin yapılarının, devam eden analizler sonucunda farklılıklarının bilimsel bulguları da ortaya çıkmaya başlamıştır. Çalışma ilerledikçe, bulguların fazlalaşması ve somutlaşması ile Behaeddin' in 'Biçim Dilinin' varlığından sözdebilmemiz mümkün olacaktır.

1955-1993 yılları arasında tasarımlar yapan Behaeddin özellikle konut ve okul tasarımı alanlarında çok önemli eserler vermiştir. Çalışmasının ilk aş-

masında tasarımlarının tümünün yer aldığı kapsamlı bir liste oluşturulmuş ve bu listede yer alan yapıların, bir çoğunun projelerine ve eski fotoğraflarına ulaşarak, çizimler ve fotoğraflar bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Böylelikle Behaeddin ile ilgili kapsamlı bir arşivleme çalışması da yapılmıştır.

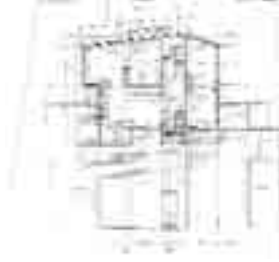
Farklı açılardan yapılan değerlendirmeler sonucunda tezin kapsamı 20 civarı konut projesi ile sınırlandırılmış, bir sonraki aşamada ise bu konutlar tek tek ziyaret edilerek, ev sahipleriyle mülakat yapılmış, yapılar farklı açılardan fotoğraflanmış ve çalışma kapsamındaki konutların her biri için bu bağlamda bilgi kartları hazırlanmıştır. Böylelikle her konut için detaylı bilgi içeren bir de katalog ortaya çıkmıştır. Aşağıdaki tabloda tez kapsamında analiz edilmekte olan konutların fotoğraf, plan ve görünüşleri yer almaktadır.

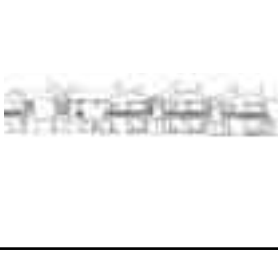
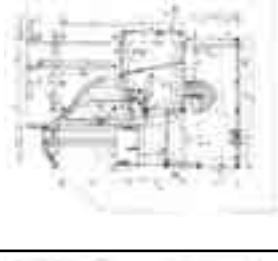
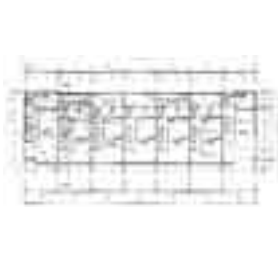
Devam etmekte olan bu doktora çalışmasının sonucunda, toplumumuza ait değerli bir ustanın eserlerinin belgelenmesi, analiz edilmesi böylelikle de mimari dilini ortaya koymak mümkün olacaktır. Behaeddin'in eserlerinin yani bir diğer deyişle 'Mimari Dilinin' daha iyi anlaşılması, mimari bilincimizin yerleşmesi ve iyi mimarinin özendirilmesi adına büyük bir önem taşımaktadır.

En son noktayı koymadan önce, Ahmet Vural Behaeddin ile ilgili her türlü bilgiye, belgeye ulaşmamızda bizlere yardımcı olan ve her zaman destek veren Ekrem Bodamyalızade' ye de sonsuz teşekkürler.

AHMET VURAL BEHAEDDİN' in

1957-1987 ARASI KONUT ÖRNEKLERİ

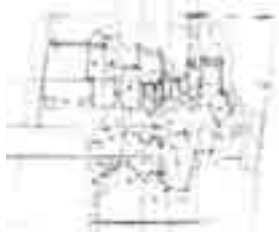
			PLANLAR	CEPHELER
1957 Selçuk Somek Konutu				
1957 Ümit Süleyman Konutu				
1961 Macit Ferdi Konutu				
1961 Oguz Korhan Konutu				

1962 Müdüroğlu İskan Sitesi				
1962 Müdüroğlu İskan Sitesi				
1962 İrfan Süleyman Konutu				
1972 Zehra İzzet Konutu				
1973 Müdüroğlu Sıra Evleri				

1973
Adnan Hakkı Konutu

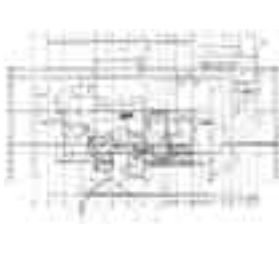
1974
Ali Niyazi Fikret Konutu

1986
Füsün Özdal Konutu

1987
Toros Konutu

çizimler: Ahmet Vural Behaeddin arşivinden, fotoğraflar: Didem Çelik

*Doğu Akdeniz Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, yarı zamanlı Öğretim görevlisi, (Doktora öğrencisi)

iç mimarca (1)

Banu TEVFİKLER ÇAVUŞOĞLU*

yaşamakta olduğumuz bu hızlı bilgi çağında, başta bilginin, teknolojinin, ekonominin, politikanın ve sosyal gereksinimlerin karmaşık hale gelmesinin uzmanlaşma gerekliliğini doğurmuş olduğu gerçeği, yadsınamaz. iç mimarlık mesleğine, bu bağlamda, birazcık yaklaşarak bakmak, ve günümüz koşulları içerisindeki önemine dikkat çekmek, gerekliliğini ele almak amacıyla bu sayfaları kurguladık. bundan böyle de bu bakış açımızı sizlerle paylaşmağa devam edeceğiz.

insan, çevresiyle olan ilişkilerini, tüm eylem ve davranışlarını, içinde bulunduğu doğal ve yapay mekânlarda gerçekleştirmektedir. Bu nedenle de insan-kültür-çevre üçlemesinin psikoloji ve davranış bilimleri içerisindeki yeri son derece önemlidir. insan, içinde bulunduğu mekandan çeşitli uyarılar alan ve bu uyarılara semantik etkiler gösteren bir varlıktır; bu etkileşim, onun sosyal çevresini oluşturmakta, zihinsel, bedensel gelişim sürecinin devamında ise yapay çevresi biçimlenerek vazgeçilmez yaşamsal alanlarını oluşturmaktadır.

'mekan' ve 'yaşam' birbirinden kopmayan iki kavramdır. toplumların mutlu olabilmeleri, sosyal ve psikolojik açıdan sağlıklı yaşayabilmeleri, ancak ve ancak gerekli olan fiziki şartların ve moral ortamının sağlanmasıyla mümkün olur. yaşadığımız mekanda gerekli unsurların, yeterli ve işlevsel olması, diğer bir deyişle doğru örgütlenmesi, o mekanı yaşayanların huzurlu ve mutlu olmasını sağlar.

iç mimarlık, bir ayrıntı mesleğidir. edinilen bilgi ve deneyimle gerekli mekanların kurgu ve organizasyonu, seçilecek doğru malzemelerin yerinde ayrıntılarıyla kullanımı mekan kalitesini oluşturur.

mimarlık kuramcısı bruno zevi'ye göre, "iç mekân, kentsel mekân, ekonomik mekân, toplumsal mekân, entelektüel mekân, işlevsel mekân" tanımları, dekoratif değerleri ile coşku ve hayranlık yarattığı ölçüde mimarlık yapıtıdır. mekânların bu tanımı dikkate alındığında, yaşamsal mekânların salt görsel

olmadığını, insanı çevresinden belirgin ölçülerde ayıran, eylemlerini sürdürmesine elverişli, işitsel, ısısal ve dokunsal ölçülerin de önemli olduğunu, boşlukların da mekân olarak algılanması gerektiğini düşünebiliriz. boşluk kavramı da, bu bağlamda, insan için önemlidir; çünkü boşlukları gereksinimlerine göre sınırlayan ve sınıflandıran insan, mekânları yaşam biçimine göre tasarlayarak ilk mimarlık eylemini başlatmıştır...

mekân, içinde yaşayanların gereksinimlerini karşılayabildiği ve en temel biyolojik ihtiyaçlarından, en üst düzeydeki hazlarına kadar geniş bir yelpazeyi oluşturabildiği oranda değer kazanmaktadır. işte burada mekânın kurucusu olan tasarımcıların, ve kullanıcılarının, mekânların sadece matematiksel ve fiziksel boşluklardan oluşmadığını, mekân kavramında iç-dış ayrımının yapılamayacağını hatta teknolojik gelişmelerle sanal ve optik yöntemlerle sınırlandırılmış boşlukların da insan tarafından algılanabiliyorsa, mekân kavramı içinde değerlendirilmesi gerektiğini bilmeliyiz. diğer bir deyişle, işin karmaşıklığının ancak konunun uzmanlarınca organize edilebileceği gerçeğini benimsememiz, ve bilinçli/donanımlı bir bakış çısı edinmemiz kaçınılmaz bir gerektir. ancak ülkemizde, genelde, herkesin herşeyi yapıyor olması ya da mesleki yeterlilik sınırlarının doğru belirlenmemesi, hatta ihlal edilmesi, yanlış çözümlerin oluşmasına neden olmaktadır. kullanıcı ve mimar-iç mimar-ya da mekan oluşturabilme vizyonuna sahip herhangi bir diğer tasarım dalı ilişkisinin doğru kurulduğu projelerde, insan ve mekâna yönelik bütün detaylara, daha proje safhasında yer verildiği için tarafları memnun eden, başarılı sonuçlar alınmaktadır. bu vizyonla, profesyonel ekiplerle, başarılı, verimli, her anlamda doyurucu, insanca yaşamaya uygun ortamları uygun maliyetlerle oluşturmak çok zor değildir...

mimari iç mekan tasarımı konusunun, genel anlamda "iyi bina" adına ele alınması gereken bir olgu olarak belleğimize yerleşmesi son derece olumlu, ciddi ve saygın bir karar olur. ancak halen mimarlık ve iç mimarlık mesleklerinin sınır ve yetkilerinin tartışılıyor olması üzüntü vericidir. her iki meslek grubu, hatta bina ve mekan tasarımına ilişkin yeni yeni gündemimize oturmuş, bilgimize sunulmuş diğer uzmanlık gerektiren tasarım disiplinleri, dayanışma

içinde, birbirleri için tamamlayıcı olmalıdırlar ki kullanma konforu en iyi şekilde sağlansın. bu anlayış ve sorumluluk bilinci ile söz edilen mesleklere gereken önemi ve değeri vermek zorundayız. zorundayız ki, bu meslek gruplarından hangisine kendimizi ait hissediyorsak hissedelim, gerekli donanımla doğru işler yapıp toplum bilincini doğru oluşturalım. bu iş 'imza yetkisi' söyleminin çok üzerinde bir bilince ulaşmak zorundadır...

sürecek...

**Dr. Doğu Akdeniz Üniversitesi, İç Mimarlık
Bölümü, Öğretim Görevlisi

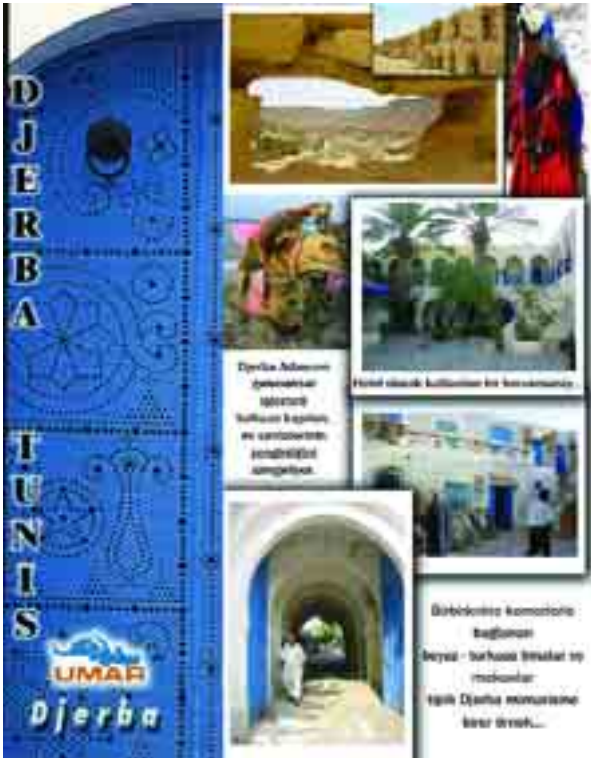
tunus

Aliye MENTEŞ*

Bilinmeyenlere doğru başlayan bir yolculuk....
Gidilecek yer, insanlar,binalar, yapılması gerekenler....Yolculuk sırasında kafam biraz karışık... ama yine de içimde engelleyemediğim bir cesaret, bilmez bir merak ve coşku...

UMAR'ın düzenlediği ve KTMMOB' Mimarlar Odasını temsilen gittiğim Tunus'taki Djerba adasındaki 'Kervansaray' atölye çalışmasına ilk defa katılmış olduk. Güney Kıbrıs ve Türkiye'den katılımın olmadığı yaz kursunda Arap, Fransız, Yunan ve Sırplar'dan oluşan 26 Kişilik bir mimarlık öğrencisi grubu...
Dijerba Adası'nın beyaz turkuaz binalarında, basit ve modern görünümlü etnik Arap kıyafetleri ve aksesuarlarının aksine minimalizmin esintileri, ince düşünülmüş detaylarda gizli aslında...

İç mekanlar da dışlar kadar sade ve bayaz... Binaların en karakteristik özellikleri olan turkuaz dar uzun pencereler ve desen yoğunluğu turkuaz kapıları idi.

iklim kadar sıcak insanların her zaman gülümseyecek nedenleri var... Yanık tenleri,gülen gözleri ile misafirperverliklerini tüm içtenlikleri ile gösteriyorlar.

Ada görünmez bir çizgi ile iki bölgeye ayrılıyor. Bir tarafta tarihi dokunun korunduğu tipik Djerba mimarisine sadık kalınmış binalar...Burada yaşayan insanlar her ne kadar gelen turistlerle vizyonlarını geliştirmişse, erde kendi gelenek ve kültürlerine bağlı kalmışlar... bu bölgede sokaklarda pek az yerli kadın görmek mümkün... 'Turistik zone' diye adlandırılan diğer bölge ise sanki aynı ada değil. Daha modern, daha farklı bir mimari denenmiş, kimi zaman Osmanlı mimarisinden etkilenecek ince işlemlerle donatılmış, kimi zaman da camdan piramitler oluşturacak kadar modernleştirilmiştir.

Modern Otel ve kıyafetlerin bulunduğu sahil boyunca yürüyen develer modern bir tabloda etnik desenler gibi duruyor. Hergün 7:30'da başlayan atölye çalışmalarının saatleri iklime göre ayarlanmıştı.

Houmt Souk şehir merkezinde bulunan altı kervansarayın kimisi harabe, kimisi de yarı kullanım halinde. Atölyede yapmamız gereken; Kentsel ölçekte yapılaşmış dokuyu inceleyip araç yollarını, boş arazi ve ağaçlık alanları tesbit edip, kullanılmayan sokakları bu kervansaraylara fonksiy-

onlar getirerek yeniden canlandırmaktı. Tabiki bunu yaparken tarihi dokuyu, etnik detayları korumamız ve modern bir anlayış getirmemiz gerekiyordu.

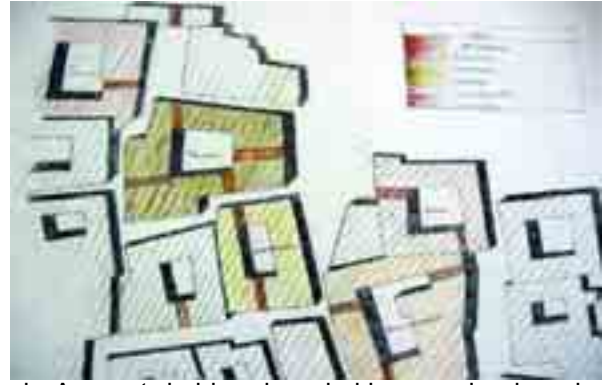

Burası turistik bir ada olduğundan kervansarayları ve sokakları canlandırmak için el sanatlarından yararlanmaya karar verdik.

Bunların En Önemlileri:

Halı Dokumacılığı,seramik yapımı,deri işçiliği,yöresel kıyafetler,gümüş-altın-bakır takı işçiliği,hasır yapımı v.s

Benim grubumda 2 Djeryalı,1 Mısırlı ve 1 Libyalı arkadaş bulunmaktaydı. Biz konsept olarak, sokakları ve kervansarayları bağlamak için geleneksel Djerba mimarisinin önemli elemanları olan kemerleri ve kubbeleri kullanmaya karar verdik.

Daracık Arnavut kaldırımli sokakları canlandırmak ve insanların ilgilerini artırmak için Arap kültürünün de getirilerini kullanarak 'her sokakta başka bir fonksiyon' kullandık.

Yarı harap durumda olan bir kervansarayı eski dokuya sadık kalarak ve çağdaş bir anlayış katarak restore edecektik.

Arada aldığımız eleştiri ve yönlendirmeler ışığında yaptığımız değişiklik ve eklemelerle 17 Temmuz'da başlayan yaz kursu, 05 Ağustos'ta yapılan jüri ile sona erdi. Jüri üyeleri Djerbada üniversite olmadığından Tunus'taki fakültenin yüksek öğretim görevlileri ve dekanından oluşmaktaydı.

Bu yıl başlayacak olduğum master programı için gerçek bir staj ve dolu dolu geçen bu atölye çalışması, gerek ülkemizin tanıtılması, gerekse değişik bir mimariyi gözlemleme açısından çok yararlı geçmiştir.

Bana bu unutulmaz deneyim için fırsat veren Kıbrıs Türk Mühendis ve Mimarlar Odası Birliği Mimarlar Odasına çok teşekkür ederim

* Mimar

UMAR **(Union of Mediterranean Architects) Akdeniz Mimarlar Birliği

Türker AKTAÇ*

Kıbrıs Türk Mimarlar Odası için yeni bir açılım...

11 yıl önce Ocak 1994 de 8 Akdeniz ülkesinin temsilcileri Fas Rabat'da bir dostluk paktı imzaladılar.

Bu ülkeler ortak kültürel köklerine ve ortak değerlerine olan bağlılıklarını temel alan bir değerler bütünü oluşturmak amaçlı bir ittifak kurmak üzere bir araya gelmişlerdir.

Bu ittifak, medeniyetler ve kültürler arasında toplumsal ve kültürel değerleri yaymak, ve bu bağlamda mimarlığı yüceltmek amacıyla bir araya gelmiş ve böylece Akdeniz Mimarlar Birliği doğmuştur.

1994 Yılında Fas Rabat'da kurulmuş olan Akdeniz Mimarlar Birliği (UMAR) Akdeniz Çanağı Ulusal Mimarlık Örgütlerinin temsilcilerini biraraya getirmektedir.

Medeniyetlerin doğum yeri olan Akdeniz Çanağı etrafında, binlerce yılda şekillenmiş ortak kültüre sahip ülkelerin mimarlık örgütleri, UMAR'ı yaratmışlardır.

Görüş alışverişı, bilgilendirme, dostlukları teşvik eden, dayanışma ve mimarlar arasında işbirliğini geliştirmek için bir araç olmayı da hedefleyen UMAR, mimarlığı kültürlerin bir ifadesi olarak halkların bilgisine getirmek üzere çaba göstermektedir. Ayrıca bu birlik Akdeniz Çanağındaki 300000 mimarın, tüm resmi kuruluşlarla ilişkilerinde, sözcülük görevi üstlenmiştir.

Bugün UMAR bünyesinde 17 ülkeyi barındırmakta ve kurucularının koymuş olduğu hedefleri gerçekleştirmek için çalışmaktadır.

Akdeniz Mimarlar Birliđinin Merkezi Malta'da olup resmi dili İngilizce ve Fransızcadır.

K.T.M.M.O.B. Mimarlar Odası 27-29 Ocak 2005'te Antalya'da, Antalya Mimarlar Odası'nın ev sahipliğinde organize edilmiş olan UMAR Genel Kurulu'na katılmış ve üyelik başvurusunda bulunmuştur.

Üzülerek belirtmek isterim ki, halen bu örgütün üyesi olan gerek Kıbrıslı Rum mimarlar, gerekse Yunanlı temsilcinin anlaşılmaz tutumları neticesinde, uzun tartışmalar yaşanmış ve bu başvurudan bir sonuç çıkmamıştır.

Daha sonra 7-8 Nisan 2005'te Paris'te düzenlenen UMAR toplantısına Odamız yine katılmış ve üyelik başvurumuz burada da gündeme gelmiştir.

Tüm bu girişimler neticesinde K.T.M.M.O.B. Mimarlar Odası UMAR'a "Gözlemci Üye" statüsünde üye olmuştur.

Temmuz 2005'te İstanbul UIA Genel Kurulu toplantıları sırasında, UMAR delegasyonu ile görüşmeler yapılmış, ve Kıbrıs Türk Mimarlar Odası'nın ayrı bir örgüt olarak gözlemci üyelik statüsü Kuzey Kıbrıs olarak yeniden tesbit edilmiş ve bu kuruluşun her türlü faaliyetine ve tüm toplantılara bu statüde bağımsız olarak katılma hakkı teslim edilmiştir.

Bu bağlamda ilk olarak UMAR'a üye ülkelerin, 17 Temmuz-7 Ağustos 2005 tarihleri arasında Tunus Djerba'da düzenlenmiş olduğu Mimarlık Öğrencileri Yaz Kampı'na Kıbrıs Türk Mimarlar Odası adına bir öğrenci katılmış ve Odamızı temsil etmiş, ve bu Kıbrıstan tek temsilci olmuştur.

İçinde bulunduğumuz süreç içerisinde, Kıbrıs Türk Mimarlar Odası'nın uluslararası örgütlerle işbirliği ve tanıtım amaçlı ilişkileri artarak devam etmeli ve Odamızın her üyesi bu yönde bir nefer olmalıdır.

Bizim Kıbrıslı Türk Mimarlar olarak uluslararası örgütlerin ve etkinliklerin dışında kalarak, kendi kabuğumuza çekilmiş ve dünyadan izole bir şekilde kalmayı haketmediğimiz inancındayım.

UMAR, Kıbrıslı Türk Mimarların uluslararası tanıtım için aralanan bir kapı, belki bir sıçrama tahtası olacaktır.

*Mimar

**www.umar.org

Bir Konuk - Senih ÇAVUŞOĞLU, Grafik Tasarımcı

Fatma TERLİK* - Cem KARA**

fotoğraf:Cem KARA

1969 Baf doğumlu Senih Çavuşoğlu, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde Grafik Tasarım alanında Sanatta Yeterlik (Doktora) çalışması ardından yurda dönerek DAÜ Mimarlık Bölümünde 1996 yılında yarı zamanlı, 1998 yılından itibaren de Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık Bölümünde tam zamanlı olarak çalışmaya başladı. 2002 yılından itibaren de İç Mimarlık Bölüm Başkanlığını yürütmektedir.

Gerek yurtiçinde gerekse yurt dışında birçok sergi ve atölye çalışmasına katılarak ulusal ve uluslararası yarışmalardan ödül ve mansiyon kazanmıştır. Bu ödüllerin içinde en önemlilerinden birisi de Türkiye Mimarlar Odasının düzenlediği IV.Ulusal Mimarlık Ödülleri kapsamında İç Mimar Banu Tevfikler ve Mimar Serdar Kayalp ile birlikte aldığı Grafik Sunuş ödülüdür.

Doğu Akdeniz Üniversitesinde, başta Mimarlık Fakültesi olmak üzere birçok birimin tanıtım ve sempozyum, konferans gibi aktiviteleri için tasarımlar hazırladı. Gazimağusa Belediyesi Uluslararası Kültür Sanat festivallerinin son beş yıldır afişlerini tasarlayan Senih Çavuşoğlu birçok kurum ve kuruluş için logo, afiş, kitap-kapağı ve broşür tasarladı.

Şimdi neler yapıyorsunuz?

Üniversitedeki akademik ve idari çalışmalar yanında...tasarım...

Enson KTMMOB II.Konut Kurultayı için afiş tasarladım. Bir de uluslararası bir kongreye makale-film-enstelasyon bağlamında katılım için DAÜ İletişim Fakültesi'nden bir arkadaşım ile çok yoğun çalışıyoruz.

KTMMOB,Mimarlar Odası Logo Yarışması Lefkoşa 1990 (Mansiyon)

Grafik Tasarım nedir?

Sanatsal, kültürel, sosyal, ticari, politik içerikleri kitlelere taşımak için, insanlık tarihinin başlangıcından buyana hep varolmuş bir görsel iletişim tasarımı.

IV.Ulusal Mimarlık Ödülleri, "Harbiyede bir Rum Evi Grafik Sunuş Ödülü, Ankara 1994

Tasarım ve Sanat hakkında neler söylersiniz?
Tasarım; "Önceden düşünülmüş ama rastlantılara rastlamaya da açık çok büyük bir bütün. (Hayatımı anlamlı kılan ve uykularımı da kaçıran)", Sanat ise; "insan duyarlılığının karmaşık bir ürünü, insanın özgürlüğünün savunulduğu ve kalıpların sürekli zorlandığı bir platform".

IV.Devlet Fotoğraf Yarışması,Lefkoşa
2004(Başarı Ödülü)

Grafik Tasarımdaki prensiplerinizi?
Ticari tasarımlardan çok sosyal, kültürel ve politik içerikli olanlar beni heyecanlandırıyor. Prensip olarak yalnızca ticari kaygı taşıma potansiyeli yüksek (yani tamamen tüketime yönelik) tasarımlardan uzak durmaya çalışıyorum.

Türk Bankası Kültür Sanat Dergisi,
Lefkoşa 2004 (Kapak)

Mimarlık ve İç Mimarlık meslekleri hakkında neler düşünüyorsunuz?

Dünyada artık her alanda inter-disipliner düşünülüyor ve çok değişik gibi görünen meslek dalları bile bir arada ekip çalışmasıyla sonuca gidiyorlar. Mesleklerin bu bağlamda her geçen gün gelişip çeşitlendiğini düşünürsek birbirini tamamlayan Mimarlık ve İç Mimarlık mesleklerinin artık ülkemizde de güçlü bir işbirliği içinde olması zorunludur diye düşünüyorum.

Lefkoşa Güzel Sanatlar Müzesi Logo Yarışması,
Lefkoşa 1997(II.Ödül)

En çok beğendiğiniz projenizi?

Mimar Emrah Aslan'la kısa filme dönüştürdüğüm, sanatçı-tasarımcı Ümit İnataçı ile de yıl sonunda bir sergi projesinde enstelasyon olarak sunmayı planladığım "SpOIL" adlı savaş karşıtı çalışma en çok tatmin olduğum çalışmalarım-dandır.

Xperimentalon-Uluslararası Kısa Film Festivali, Pantheon Art Association SpOIL Kısa Film çalışması (Gösterime Kabul), Güney Lefkoşa 2005

Akademi ve serbest tasarım: Nasıl bir bileşim?

Akademik yaşam ve serbest tasarımın bir birini tamamlıyor ve de besliyor. Akademi kendinizi ve tasarımınızı sürekli yenilemeniz gerektiğini her gün size hatırlatıyor. Bir de akademik ortamda tasarım öğretimi yapıyor ve serbest tasarım yapmıyorsanız verdiğiniz eğitim inandırıcılığını yitiriyor diye düşünüyorum.

DAÜ Mimarlık Fakültesi Uluslararası Yaz Okulu, Mağusa 2005 (Afiş)

Mesleğinizin yaşam tarzınıza etkisi nasıl oluyor?

Olumsuz. Bana yaşamı zindan ediyor. Çünkü herşeye çok fazla eleştirel yaklaşıyorum... ve çoğu kez de mutsuz oluyorum.

Yaratıcılığı nasıl tanımlarsınız?

Eleştirel bakmak, yeni önermelerde bulunmak. Daha önce aralarında ilişki kurulmamış nesneler yada düşünceler arasında ilişki kurulması. Alışılmışın, bilinenin dışında, farklı, yeni, özgün olmak, problemi görmek, farklı çözüm yollarından giderek yeni sonuçlar çıkartmak.

Özetle diyebilirim ki YARATICILIK dünyayı ve en başta kendi kendimizi değiştirme çabasıdır.

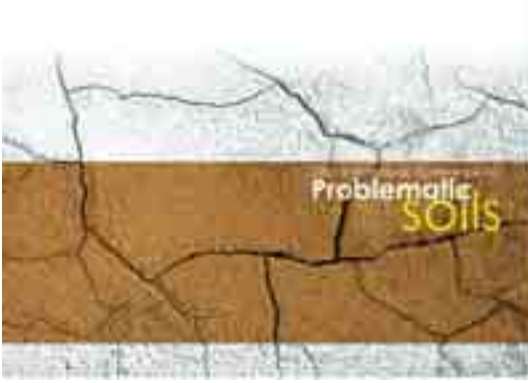
KTMMOB Çağdaş Yaşam ve Trafik Sempozyumu, Lefkoşa 2004 (Kitap Kapağı)

Grafik tasarım tarzınızı nasıl tanımlarsınız?

Esprili buluyorum. Ancak tarzım şöyledir demek için biraz erken değil mi?

Temalarınızı nasıl seçersiniz?

Tasarım problemlerinde NE'den çok NASIL'ın yanıtını bulmaya çalışıyorum. Görsel ve yazılı espriler yapmaktan büyük keyif alıyorum.

DAÜ, Mühendislik Fakültesi, İnşaat Mühendisliği Bölümü
GEO Uluslararası Problematic Soils Konferansı, Mağusa
2005 (Kitap Kapağı)

Grafik Tasarım ve dijital yaratı hakkında ne düşünüyorsunuz?

Zafere(başarılı ve özgün bir ileti) ulaşmak için her yol(teknik) mübahtır.

TEXT-TURES Digital Show, Live Xperimental Evening
Performance, Pantheon Art Gallery, Güney Lefkoşa 2004

Kendinizi yenilemek için neler yaparsınız?

Okuyorum,düşünüyorum, yazıyorum, ilgileniyorum, sorguluyorum, hüzünleniyorum, gülüyorum ama geçmiyorum... Yaşamı umursuyorum.

Gloom City (Giz Şehri) 8.Uluslararası Kültür Sanat Festivali kapsamında, Mağusa 2004 (Kitap Yayını- Senih Çavuşoğlu & Emre Akbil)

Peki tüketim trendi hakkında ne düşünüyorsunuz?

Tüketimle her insan gibi ben de ilgileniyorum ama beni en çok üretim ilgilendiriyor.

Bu trend tasarım yaklaşımlarınızı etkiliyor mu?

Grafik Tasarım tabii ki tüketimin en etkili silahı ancak üretimin olduğu yerlerde daha çok açığa çıkıyor. Ben Grafik Tasarımın Sosyal içeriği ile ilgileniyorum daha çok.

DAÜ, Kadın Araştırmaları Dergisi, Mağusa 2003 (Kapak)
...Kapak fotoğrafı: Cem Kara

Grafik tasarımın sosyal yanı?

Sosyal içeriği oldukça önemli, zaten insana, kitleye yönelik. Çerçeveleyip duvara asmıyorsunuz. Haberdar ediyor, yönlendiriyor, tanımlıyor, kışkırtıyor...

Dünyada örnek aldığınız Grafik Tasarımcı(lar) var mı? *Aslında, Grafik Tasarımcıdan öte birçok tasarımcı var kendime örnek aldığım ancak, yine de birkaç Grafik Tasarımcı sıralarsam bunlarından başında Türkiye'den Bülent Erkmen, İran'dan Morteza Momayez ve benim için belki de en önemlisi Oliviero Toscani.*

5.Uluslararası Mağusa Kültür Sanat Festivali, Mağusa 2000 (Afiş)

Neler okursunuz? Birikimlerinizi nasıl oluştursunuz? *Kıbrıs ile ilgili her türlü yayını okurum bir kere. Ülke ve dünya sorunları ile çok yakından ilgileniyorum. Dünya ve özellikle bölgesel sorunları, insanlık acılarını kendime dert ediniyorum. Protest bir kişiliğim olduğumu düşünüyorum. Karamsar bir dünyadan çıkış için sürekli yeni açılımlar arıyorum. Bu beni belki çok mutlu etmiyor ama galiba yeni durumlara adapte ediyorum.*

BorderSwing parallel event...(Senih Çavuşoğlu & Fevzi Özersay) Leaps of Faith, International Arts Project for the City of Nicosia, 13-29 Mayıs 2005

Yaratıcılığın içgüdüsel bir olgu olduğu düşünülürse-buna ek olarak neler söyleyebilirsiniz?

Yaratıcılığın içgüdüsel bir olgudan çok öğrenilebilir-öğretilebilir olduğuna inanıyorum.

Araştırma+gözlem+eleştirel bakma+çok çalışma+risk alabilme +deneme +cesaret =YARATICILIK

6.Uluslararası Mağusa Kültür Sanat Festivali, Mağusa 2002 (Afiş)

Grafik tasarımının Kuzey Kıbrıs'taki durumu ve geleceği?

Grafik tasarımın ülkedeki durumu aslında tasarımın mimarlık gibi diğer alanları için de geçerli... Ülkemizde ilkler diyebileceğimiz Grafik Tasarımcılar var ki pek çok kaliteli işe imza attıklarını düşünüyorum. Bir de yeni nesil tasarımcılar var ki bana göre şansız nesil çünkü çağımız bilgisayar ve internet çağı. Bizim gibi düşünsel ve kültürel olarak çok yol alamamış toplumlarda bilgisayar, tasarımcının önüne geçebiliyor ve tasarımcıya bilgisayar programı ve programları bilen kişi olarak bakılıyor.

Böylece bu programları az çok öğrenen herkes de ben de yaparım diyerek ortalıkta dolaşılıyor... ve tasarımı bir güzel de BENZETİYOR.

Yenidüzen Gazetesi için yeni Logo Tasarımı, 2002

Grafik Tasarım derneği var mı?

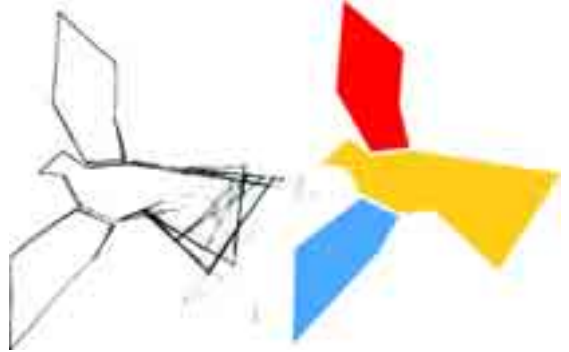
Henüz yok ancak Kıbrıs Tasarımcılar Konseyi altında bütün tasarım disiplinlerini bir araya getirip bir güç birliği oluşturma gibi bir çalışmamız var, devam ediyor.

Uluslararası Nomadifesta- "Here are your prints grandmother" enstelasyon, Güney Lefkoşa, 2004

8. Uluslararası Mağusa Kültür Sanat Festivali, Mağusa 2004 (Afiş)

Yeni Kıbrıs Devleti Bayrak Komisyonu, Davetli Kıbrıslı Türk Üye ve bir bayrak önerisi, Lefkoşa Uluslararası Havalimanı 2003

Son olarak, grafik tasarım dışında özel ilgi alanlarınız?

Dünyanın değişik ülkelerini gezmek ve değişik kültürleri tanımak. Kıbrıs'a ait etnografik eserlere büyük bir ilgim var. Kuzey Kıbrıs'a ait babamdan devraldığım İlk Gün Zarfı koleksiyonunu sürdürüyorum.

Atık malzemelerin bulunduğu sanayi bölgeleri ve hurdalıklarla çöplüklerde stok fotoğraflar çekmekten büyük keyif alıyorum (tabii bunları da çoğu zaman tasarımlarımda kullanıyorum).

*Yüksek Mimar

** Yüksek Mimar

AVRUPA MİMARLAR KONSEYİNİN MİMARLARA ONERDİĞİ "DAVRANIŞ KODLARI."

Ekrem Ziver Bodamyalıade*

Bilindiği üzere Odamızın kurulduğu yıllardan bu güne mesleğimizin etik ve davranış kuralları, hayattadır. Önceleri bu kurallar mimarlık eğitimi süresince öğrencilere aşılanır, sıra meslek odasına kayda geldiği zaman ise tekrar gündeme gelip, meslek pratiği sürecinde ise hiç unutulmaması gerek ama profesyonel meslek hizmetine hızla başlayan meslektaşlarımızda, özellikle asistanlık bir başka değişle çıraklık yapmayanlarımız, bu davranış kurallarına pek saygı göstermeyip, yönetim kurallarını bu konularla hep meşgul ediyorlar.

Mesleğimizde Avrupa ve dünya standartlarının konuşulduğu bu dönemde, Avrupa Mimarlar Konseyinin bu konudaki "Davranış kodlarını" hatırlayalım ve her zaman uygulayalım.

DAVRANIŞ KODLARI:

- 1.Mimar, ürettiği eserin,çevre kalitesini, ulusal ve ekonomik kaynakları ve kültürel mirası koruması ve geliştirilmesini sağlamalıdır.
- 2.Mimar, görevini yerine getirmek ve inşaat kalitesini yükseltmek için, gerekli teknik donanımına sahip olmalıdır.
- 3.Mimar, toplumun geneli ve binalarını kullananların mümkün olan büyük bölümünün çıraklarını gözetmek için mimarlık ve çevre ile ilgili tartışmalara katılımı teşvik etmelidir
- 4.Mimarlar, onurlu, güvenilir, çalışkan ve bağımsız hareket etmelidir.
- 5.Mimar, yalnızca akit koşullarına ya da kendi ülkesi ve/veya işin yapıldığı ülkede geçerli ve uygulanabilir ücret dağılımına dayalı hizmet ücretleri üzerinden çalışmalıdır. Sadece ücrete dayanan rekabeti kabul etmemelidir.
- 6.Mimar, tarafsız davranmalı,indirim, komisyon veya bazı çevrelerin lehine hareket etmek için teşvik edici buna benzer yolları önermemeli veya kabul etmemelidir.
- 7.Mimar, hizmet verdiği şahısların güvenine saygı duymalı ve gizlilik içeren konuları izinsiz açıklamamalıdır.
- 8.Mimar, herhangi bir işi üstlenmeden önce

kapsam,sorumluluk,ücret, sorumluluklarda olası sınırlamaları ve sözleşmenin süresi gibi konuları iyi bir şekilde tanımlamalıdır.

9.Mimar, performans düzeyini aşan işleri kabul etmemelidir.

10.Mimar, işverenin yazılı izni olmadan hizmetlerini başka bir alt yükleniciye devretmektedir.

11.Mimar, başka mimara zarar verecek şekilde hareket etmeye kalkışmamalıdır, bir işi üstlenme Aşamasında daha önce başka bir mimarın bu işle bağlantısı olduğundan haberdar olması Durumunda işi almadan önce bu meslektaşını bilgilendirmektedir.

12.Mimar, çıkar çatışmasına girmemeli, meslektaşları diğer uzmanlar, müteahhitler ve ticari taraflar ile ilişkilerinde tarafsız olmalıdır.

13.Mimar, daha önce Mimarlar Odası/Kurum/Enstitüsü/ Konseyi'nden ihraç edilmiş olan bir üye ile çalışma yapmaktan kaçınmalıdır.

14.Mimar, haksız eleştiri yapmamalı,başka bir mimarı veya onun ürününü halkın önünde kötülememelidir. Mimarlar arasındaki tartışmalar kendi çevrelerinde kalmalıdır. Bir meslektaşın eserinin eleştirisi gerekçeli ve bilgili bir tartışma ya da inceleme sınırları içinde kalmalıdır.

*Editör/Mimar

yokoluşa terk...

Aysel Alihan*

2005 yılı, yaz sonu bir cumartesi günüydü. İngiltere'den, Middlessex Üniversitesi'nden bir öğretmenim, ona Mağusa'yı gezdirmemi istemişti. Bunu severek yapacağımı söyleyip onu Mağusa girişinden aldım.

Öncelikle Doğu Akdeniz Üniversitesi çevresinde bir tur attık. İlk izlenimi buranın temiz ve düzenli bir şehir olduğuydu. Onu gezdirirken ben de aynı şeyi düşündüm. İçinde yaşarken insan farketmiyor veya nelerin düzeltilmesi gerektiğine öyle dalmışım ki, düzeltilenleri farketmemiştim.

Yurt dışından gelenler için gidilecek ilk çekici yer surlarımız ve içindeki şehirdir diye düşündüm. Surların içine girmeden önce onu surların etrafından, hendeğin içinden dolaştırdım. Surların içinde ne olabileceğini sordu. Bir iki bina mı diye ekledi. İlk kez böyle bir soruyla karşılaşmıştım. Aslında ilk kez Mağusa'ya hiç gelmemiş birine burayı gezdirme şansını elde etmiştim ki o da vizyonu geniş, kültürlü ve hayal gücü yüksek biriydi. İçinde bir sürpriz gizem saklayan kocaman bir yapı diye tanımladık.

Yalnız surların görkeminden bahsederken, hendeğin şehirden farklı olarak çok kirli oluşu da gözden kaçmıyordu. Ancak öğretmen için daha acı veren bir önemli nokta, sahip olduğumuz bu eşsiz yapının ayakta durmasını sağlayan, duvarların üzerlerine inşaa edildiği kayaların aşınması karşısında kimsenin birşey yapmıyor oluşuydu. Ne bekliyorsunuz dedi, çökmesini mi? 10 dakikalık hendek turumuzda hendeğin ve sur duvarlarının bakıma alınması gerektiğini, böyle kaderlerine terkederek hata yaptığımızı belirtti durdu.

Şanslıyız ama umurumuzda değil. Yanlış bir müdahale yapmaktan korkarken, müdahale edecek, koruyacak güzellikler kalmayacak, farkında değiliz.

Sonra Canbulat kapısından Surlar içerisine giriş yaptık. "İnanamıyorum! Burada bir şehir gizli!" dedi. Aslında surlar içerisiyle ilgili kurallarımızdan biriside, yüksekliği sur duvarlarını aşmamak kaydıyla yapılaş-

mak. Bunun sebebi de bu gizemi korumak diye düşünüyorum.

Arabayı Akkule Giriş Kapısı yanındaki belediyenin park yerine park ettik. İlk işimiz Turizim enformasyon dairesine uğramak oldu. Açık olmayacağından korkmuştum, açıldı.

sürecek...

fotoğraf: Aysel Alihan

fotoğraf: Aysel Alihan

*Mimar

Yeni Üyelerimiz

							
Yücel Erhan (Y.D.Ü-693)	Mete M. Balkas (D.A.Ü-694)	Bora Atagören (Y.T.Ü-695)	Gökhan Yamacı (D.A.Ü-696)	Belgin Sakatlı (Gazi Ü-697)	Esra Yılmaz (G.A.Ü-698)	Perihan Şen (D.A.Ü-699)	Sevgi Ak (D.A.Ü-700)
							
Mustafa O. Akçay (İ.T.Ü-701)	Nur Akşir (D.A.Ü-702)	Osman San (D.A.Ü-703)	Mehmet Hafızoğlu (Y.D.Ü-704)	Osman Saral (İ.D.G.S.A-705)	Gülhan Uçar (O.D.T.Ü-706)	Derviş Tandoğan (İ.A.Ü-707)	Erçim Uluğ (D.A.Ü-708)
							
Gizem Torgan (D.A.Ü-709)	Ayşe Balkaner (D.A.Ü-710)	Nezihe Köprülü (Y.D.Ü-711)	Cevat Şener (D.A.Ü-712)	Simge Topukcu (D.A.Ü-713)	Mehmet Cengiz (Anadolu Ü-714)	Özgün Olguner (O.D.T.Ü-715)	Deniz Aybars (Gazi Ü-716)
							
İker Karamallı (North London Ü-717)	Şefika Karadeni (D.A.Ü-718)	Şebnem Ö. Hoşkara (İ.T.Ü-719)	Serkan Altay (İ.T.Ü-720)	Emine Tunckan (G.A.Ü-721)	Simge Elönde (Y.D.Ü-722)	Aliye Mertçe (D.A.Ü-723)	Ayşe Ersevler (İ.A.Ü-724)
							
Mustafa Andeç (D.A.Ü-725)	Pınar Özdemir (İ.A.Ü-726)	Ayşe Tosunoğlu (G.A.Ü-727)	Mustafa Bılgıç (D.A.Ü-728)	Mehmet Yanağralı (D.A.Ü-729)	Amaury E. A. Garcia (Instituto Politecnico-730)	Özlem Dincer (İ.A.Ü-731)	Özlem Üstüner (Y.D.Ü-732)
							
Pervin Abanorlu (Y.D.Ü-733)	Cerrahye Maran (Y.D.Ü-734)	Şiela An (D.A.Ü-735)	Ceren Kürüm (D.A.Ü-736)	Rıza O. Yigitürk (D.A.Ü-737)	Hakan Altan (Y.D.Ü-738)	Fatma G. Karal (D.A.Ü-739)	Ayten Çikan (G.A.Ü-740)
							
Seda Çelebi (Y.D.Ü-741)	Yonca Hürol (O.D.T.Ü-742)	Müjde Kasap (Y.D.Ü-743)	Mustafa Y. Hançerli (Zonguldak Tek. Enstitüsü-744)	Fadime Erdöniz (Y.D.Ü-745)	Gülsede Pir (D.A.Ü-746)	Temray Ergoç (D.A.Ü-747)	Erkan Kral (Y.D.Ü-748)

hazırlayan: Aysel Alihan

**MİMARLAR ODASI VE İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULLARINCA
BELİRLENEN 2 ARALIK - 31 ARALIK 2005 TARİHLERİ ARASINDA GEÇERLİ "YAPI BİRİM
MALİYETLERİ"**

	YAPI TÜRÜ	BİRİM MALİYET	BİRİM
1	Konut (IV.sınıf)	425	YTL /m2
2	Konut (III.sınıf)	795	YTL /m2
3	Konut (II.sınıf)	640	YTL /m2
4	Yardımcı Binalar (I.sınıf)	410	YTL /m2
5	Apartman Tipi Konut	625	YTL /m2
6	Sendeli Dükkan	625	YTL /m2
7	Sendesiz Dükkan	545	YTL /m2
8	Okul	557	YTL /m2
9	Yurt	685	YTL /m2
10	Ofis Tipi Binalar (standart)	533	YTL /m2
11	Ofis Tipi Binalar (özellikli)	671	YTL /m2
12	Yanları Kapalı Garaj	425	YTL /m2
13	Fabrika (Atölye Tipi Binalar)	425	YTL /m2
14	Süthane,Salhane	480	YTL /m2
15	Fırın	642	TL /m2
16	Otel I	795	YTL /m2
	Otel II	910	YTL /m2
	Otel III	1.015	YTL /m2
17	Bungalov	675	YTL /m2
18	Yüzme Havuzu	740	YTL /m2
	Yüzme Havuzu (olimpik)	817	YTL /m2
19	Sinema,Çok Maksatlı Salon	894	YTL /m2
20	Gazino,Lokanta	762	YTL /m2
21	Benzin İstasyonu	526	YTL /m2
22	Oto Tamirevi	425	YTL /m2
23	Ağıl	211	YTL /m2
24	Kümes	211	YTL /m2
25	Çatısı Saç veya Atermit türü duvarları yığma basit yapılar	407	YTL /m2
26	Otopark (Yanları Açık)	393	YTL /m2
27	Bodrum	424	YTL /m2
28	Sığınak Amaçlı Bodrum	526	YTL /m2
29	Sığınak (Blok)	445	YTL /m2
30	Parselasyon	148	YTL /m2
31	Telleme	78	YTL /m
32	Bahçe Duvarı	179	YTL /m2
33	Kapalı Havuz	1.115	YTL /m2
	DEĞİŞEN VİZE HARÇLARI		
1	Rölöve Projeleri	22	YTL
2	Bina Taksimatı	26	YTL
3	Arazi Taksimatı	22	YTL
4	Yapıldı	22	YTL
5	Telleme	11	YTL